ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«*Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε*».

Ἔτος 64ον. ΙΟΥΛΙΟΣ, 1928. Ἀριθ. 7

Η ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

«Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν εἶχεν ἀγαλλιασιν
νὰ ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμὴν καὶ εἶδε καὶ ἐχάρη.»
(Ἰωάν. η΄. 56).

Ὅπως ὁ ὑπὸ τῆς δίψης βασανιζόμενος εὑρίσκεται καθ᾽ ὕπνον πλησίον πηγῶν δροσερῶν ὑδάτων, καὶ ὁ ὑπὸ τῆς πείνης κατεχόμενος ὀνειρεύεται τράπεζαν μὲ πλούσια φαγητά, οὕτω καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῶν ἐπανειλημμένων των ἐπαναστάσεων κατὰ τῶν διαδόχων τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῶν, ἐπεδόθησαν εἰς τὴν ἔρευναν καὶ ἐξέτασιν τῆς Π. Διαθήκης, ἐξηγοῦντες καὶ παρεξηγοῦντες πᾶσαν ὑπόσχεσιν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς πᾶσαν προφητείαν περὶ Μεσσίου διαβλέποντες καὶ ὀνειρευόμενοι τὴν ἀποκατάστασιν καὶ ἀνασύστασιν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ βασιλείου, ὡς ἐπὶ Δαβὶδ καὶ Σολομῶντος.

Ἡ ἰδέα δὲ αὕτη ἐκαλλιεργήθη τοσοῦτον μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων, ὥστε πάντες, μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἀνέμενον τὴν ταχεῖαν ἔλευσιν τοῦ Μεσσίου, ἐλπίζοντες ὅτι μὲ τὴν ἔλευσιν Αὐτοῦ θὰ εὕρισκον ἀνακούφισιν καὶ παρηγορίαν καὶ τὴν ἐκπλήρωσιν ὅλων τῶν πόθων καὶ τῶν ὀνείρων αὐτῶν.

Καὶ ὅμως ὁ Κύριος ἡμῶν ἦλθε καὶ ἀπῆλθε καὶ ἔκτοτε διέρρευσαν 1900 ἔτη, μ᾽ ὅλον ὅτι δὲ οἱ σύγχρονοι αὐτοῦ Ἰουδαῖοι καὶ εἶδον Αὐτὸν καὶ τὴν φωνὴν Αὐτοῦ ἤκουσαν, οὐ μόνον δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀναγνωρίσωσι καὶ διακρίνωσιν ἐν τῷ προσώπῳ Αὐτοῦ, τὸν προσδοκώμενον Λυτρωτήν, ἀλλ᾽ οὔτε καὶ ἐκ τῶν εὐλογιῶν τῆς ἐμφανίσεως Αὐτοῦ νὰ ὠφεληθῶσι. Τοὐναντίον ὁ Ἀβραάμ, ὁ πατὴρ τῶν πιστῶν, δύο χιλιάδας ἐτῶν πρότερον ἀκμάσας, εἰς τόσον ἀπομεμακρυσμένην καὶ ἄξεστον καὶ ἀπολίτιστον ἐποχήν, χωρὶς νὰ ἴδῃ τὸν Κύριον ἡμων καὶ ἀκούσῃ Αὐτοῦ, κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἐδάφιον «εἶχεν ἀγαλλίασιν νὰ ἴδῃ τὴν ἡμέραν τοῦ Κυρίου καὶ εἶδεν αὐτὴν καὶ ἐχάρη». Ὥστε οὐχὶ διὰ τῆς σωματικῆς Αὐτοῦ παρουσίας ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν θὰ ἴδωμεν καὶ θὰ ἀπολαύσωμεν τὴν ἡμέραν τοῦ Κυρίου καὶ τὰς ἐκ ταύτης ἀπορρεούσας εὐλογίας, ὅπως ἐπρέσβευον οἱ Ἑβραῖοι καὶ σήμερον οἱ Ἰουδαΐζοντες «σπουδασταὶ τῶν Γραφῶν», ἀλλὰ καθ᾽ ὃν τρόπον ἀπήλαυσεν αὐτὴν ὁ Ἀβραάμ, ἤτοι διὰ τῆς πνευματικῆς τοῦ Κυρίου παρουσίας ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστοῦ, ἥτις θὰ ἀποτελέσῃ τὸ Ἰωβιλαῖον ἔτος τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τὴν χιλιετηρίδα τοῦ Χριστιανισμοῦ. Θὰ ἐξετάσω τὸ ζήτημα τοῦτο μερικώτερον ὑπὸ τὰς τρεῖς ἀκολούθους ἀπόψεις: Ι. Τί σημαίνει τὸ «ἡμέρα τοῦ Κυρίου»; ΙΙ. Αὕτη εἶναι κατάστασις τῆς καρδίας. ΙΙΙ. Αὕτη ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς συμμορφώσεως ἡμῶν πρὸς τὸν χαρακτῆρα τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ φράσις «ἡμέρα τοῦ Κυρίου» ἀπαντᾶ ἐν τῇ Γραφῇ δέκα τέσσαρας φοράς. Ἅπαξ εἰς τὸν Ἠσαΐαν, κεφ. 13'. 9. Πεντάκις, εἰς τὸν Ἰωήλ. Ἅπαξ εἰς τὸν Ἀβδιού. Δὶς εἰς τὸν Ἀμώς. Δὶς εἰς τὸν Σοφονίαν. Ἅπαξ εἰς τὸν Μαλαχίαν καὶ ἅπαξ εἰς τὸ πρὸ ἡμῶν κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον, κεφ. 8'. 1. Ἀλλ' αἱ «ἡμέραι» αἱ ἀναφερόμεναι ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ δὲν σχετίζονται ποσῶς μὲ τὴν «ἡμέραν» τοῦ θέματός μας. Διότι αὐταὶ μὲν ἀναφέρονται εἰς τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ὀργῆς τοῦ Κυρίου κατὰ τῶν ἀπειθούντων λαῶν. Ἡ εἰς τὸ θέμα ἡμῶν ὅμως μνημονευομένη ἡμέρα τοῦ Κυρίου ἀπεναντίας εἶναι ἡ χαρμόσυνος ἐκείνη ἡμέρα, ἧς ἡ ἀνθρωπότης ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἔχει ἀνάγκην καὶ τὴν ὁποίαν ἐπιμόνως ἐπιδιώκει· εἶναι ἡ μακαριότης τὴν ὁποίαν ἀπελάμβανεν ὁ Ἀδὰμ πρὸ τῆς πτώσεως αὐτοῦ ἐν τῷ Παραδείσῳ. Δὲν σημαίνει δὲ ἡμέραν εἰκοσιτετράωρον, ἀλλ' ἐποχήν, ἤτοι τὴν ἐποχὴν τῆς πραγματοποιήσεως τῆς ἀληθοῦς Χιλιετηρίδος τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τὴν ἐποχὴν λοιπὸν ταύτην ἠξιώθη ὁ Ἀβραάμ, ἐξ ὅλων τῶν συγχρόνων αὐτοῦ, νὰ ἴδῃ καὶ νὰ ἀπολαύσῃ. Οὐχὶ δὲ μόνος ὁ Ἀβραάμ, ἀλλὰ καὶ ὅλη ἡ χορεία τῶν πρὸ καὶ μετ' αὐτὸν ἀκμασάντων ἁγίων τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Οἰκονομίας, τῆς ὁποίας ὁ Ἀβραὰμ ἀποτελεῖ ἁπλῶς τὸ πρότυπον. Τοιοῦτοι ὑπῆρξαν λ. χάριν ὁ Σήθ, ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ ὁποίου οἱ πιστοὶ ὠνομάσθησαν μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ὁ Νῶε, ὅστις ὠνομάσθη δίκαιος μεταξὺ τῶν συγχρόνων αὐτοῦ, ὁ Ἐνώχ, ὅστις περιεπάτησε μετὰ τοῦ Θεοῦ. Ἀλλ' ἡ ἡμέρα αὕτη τοῦ Κυρίου, τὴν ὁποίαν εἶδον καὶ ἀπήλαυσαν οἱ ἅγιοι τῆς Π. Οἰκονομίας, ἐν οἷς καὶ ὁ Ἀβραάμ, δὲν προῆλθεν ἐκ τῆς σωματικῆς παρουσίας Αὐτοῦ, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκ τῆς ἀοράτου πνευματικῆς Του παρουσίας, τὴν ὁποίαν ἐφιλοξένησαν καὶ ἀπήλαυσαν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῆς ὁποίας εὑρισκόμενοι ἔσχον τὴν ἀγαλλίασιν, νὰ ἴδωσι τὴν ἡμέραν τοῦ Κυρίου καὶ εἶδον αὐτὴν καὶ ἐχάρησαν. Ἡ δὲ πνευματικὴ αὕτη παρουσία τοῦ Κυρίου ἡμῶν ποτὲ δὲν ἔλειψεν ἐκ τοῦ προσώπου τῆς γῆς. Ὑπῆρξεν, ὑπάρχει καὶ ἀείποτε θὰ ὑπάρχῃ. Ἐπομένως τὸ νὰ νομίζῃ τις ὅτι ἡ εἰρήνη, ἡ εὐνομία καὶ ἡ εὐτυχία τοῦ κόσμου θὰ ἐπέλθωσι διὰ τῆς προσωπικῆς παρουσίας τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὅτι ἑκατομμύρια ἀνθρώπων ζώντων σήμερον δὲν θὰ ἀποθάνωσι, δὲν εἶναι δίδαγμα τῆς Γραφῆς, ἀλλ' ἀποκύημα φαντασίας πασχούσης. Διότι οὐδαμοῦ τῆς Γραφῆς ἀναφέρεται ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ ἐμφανισθῇ ἐκ δευτέρου μὲ τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως Αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸ δὲ κατὰ τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου λεχθὲν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων πρὸς τοὺς μαθητὰς (Πράξεις α'. 10) «οὗτος ὁ Ἰησοῦς, ὅστις ἀνελήφθη ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν Οὐρανόν, θέλει ἔλθει οὕτω, καθ' ὃν τρόπον εἴδετε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν Οὐρανόν», δὲν σημαίνει ὅτι θέλει ἐμφανισθῇ πάλιν μὲ τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ μὲ τὸ σῶμα τῆς δόξης εἰς τὸ ὁποῖον τοῦτο εἶχε μεταβληθῇ. Διότι ὅπως λέγει ὁ Παῦλος (Α'. Κορ. ιε'. 50) «σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν Θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύναται». Καὶ πάλιν (Β'. Κορ. ε'. 16) «ἂν δὲ καὶ ἐγνωρίσαμεν κατὰ σάρκα τὸν Χριστόν, τώρα πλέον οὐδένα γνωρίζομεν». Εἰς δὲ τὴν πρὸς Ἑβραίους αὐτοῦ ἐπιστολὴν γράφων, λέγει (Ἑβρ. θ'. 28) «οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς ἅπαξ προσφερθεὶς διὰ νὰ ἄρῃ τὰς ἁμαρτίας πολλῶν, θέλει φανῇ ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας (ἤτοι, χωρὶς τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως) εἰς τοὺς προσμένοντας αὐτὸν διὰ σωτηρίαν». Διότι τὴν πρώτην φορὰν παρουσιάσθη ταπεινῶς,

διὰ νὰ γίνῃ σωτήρ, τὴν δεύτεραν ὅμως θὰ παρουσιασθῇ ἐνδόξως διὰ νὰ γίνῃ κριτής, ἀνταποδίδων ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Ἐν δὲ τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ ἁμαρτωλὸς ὄχι μόνον θὰ εὑρεθῇ ἐν συγχύσει, ἀλλ' οὔτε κἂν θὰ ἦναι εἰς θέσιν νὰ σκεφθῇ περὶ μετανοίας, καίτοι αὕτη θὰ ἦναι ἄσκοπος πλέον καὶ ἀνωφελής. Ἐὰν δὲ ἡ ὁρατὴ προσωπικὴ παρουσία Αὐτοῦ θὰ ἐπέφερε τὴν Ἡμέραν τοῦ Κυρίου, ἄρα καὶ ἡ πρώτη Αὐτοῦ ἔλευσις ἔπρεπε νὰ ἐπιφέρῃ τὴν εἰρήνην τοῦ κόσμου καὶ τὴν μετάνοιαν τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ ὅσοι δὲ εἶδον καὶ ἤκουσαν Αὐτὸν τότε, ὡς ὁ Ἡρώδης, ὁ Πιλᾶτος καὶ οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι θὰ ἐπίστευον εἰς Αὐτὸν, καὶ τὰ πλήθη τὰ ὑπ' αὐτοῦ εὐεργετηθέντα δὲν θὰ ἔκραζον τὴν μὲν μίαν ἡμέραν «Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυΐδ», τὴν δὲ ἄλλην ἡμέραν «Ἆρον, ἆρον! σταύρωσον αὐτόν». Ὥστε ὄχι ἡ σωματικὴ παρουσία, ἀλλ' ἡ πνευματική, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, ἡ κατ' ἔθνη καὶ κατ' ἄτομα ἐφαρμογὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ καθ' ὅλην τὴν ὑφήλιον, θὰ ἐπιφέρῃ τὴν τάξιν καὶ τὴν εἰρήνην καὶ θὰ ἀποτελέσῃ τὴν ἡμέραν τοῦ Κυρίου καὶ τὸν χρυσοῦν αἰῶνα τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν τῷ κόσμῳ. Τοῦτο δὲ δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τόπου, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀμέσου ἀποδοχῆς καὶ ὑποταγῆς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἀβραάμ, ὅστις εἶχεν ἀγαλλίασιν νὰ ἴδῃ τὴν ἡμέραν τοῦ Κυρίου καὶ εἶδεν αὐτὴν καὶ ἐχάρη.

Ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου δὲν «ἔρχεται», ἀλλ' εἶναι κατάστασις ἐσωτερικὴ τῆς καρδίας. Δὲν ἐπιγίγνεται αὕτη ἐκ τῆς ἐπιρροῆς τοῦ κόσμου, τοῦ λαμπροῦ περιβάλλοντος καὶ τῶν πομπωδῶν τύπων καὶ τελετῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καθεστῶτος, ἀλλ' εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἐσωτερικῆς εἰρήνης καὶ ἁρμονίας τῆς ψυχῆς. Ἑπομένως δὲν εἶναι ἀντικειμενική, ἀλλ' ὑποκειμενική.

Φιλόσοφός τις ἐρωτηθεὶς πῶς δύναταί τις νὰ γνωρίζῃ τὰ ἀλλότρια, ἀπήντησεν: «Ἐκ τῶν ἰδίων».

Ὅ,τι χρώματος διόπτρας βάλῃ τις πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, ἀναλόγως θὰ βλέπῃ καὶ τὸν κόσμον· ἂν ἦναι αἱ διόπτραι λευκαί, λευκὸς φαίνεται καὶ ὁ ἔξω κόσμος, ἐὰν δὲ μαῦραι ἢ κίτριναι, ἀναλόγως φαίνονται τὰ πάντα.

Δύο διάσημοι ποιηταὶ μετέβησαν εἰς τὰς Ἄλπεις, ἵνα μὲ ὅλην τὴν φαντασίαν καὶ τὴν ἰσχυρὰν αὐτῶν ἀντίληψιν ἀποδώσωσι τὴν ἐσωτερικὴν σημασίαν τοῦ μεγαλοπρεποῦς ἐκείνου τόπου. Καὶ ὁ μὲν εἷς ἐξ αὐτῶν περιέγραψεν αὐτὸν ὡς παράδεισον τοῦ Θεοῦ, παραβάλλων τὰς κοιλάδας, μὲ τὴν ὁμαλὴν αὐτῶν ἔκτασιν, μὲ τὰ ἐν αὐτῷ δένδρα καὶ φυτὰ καὶ διάφορα ζῷα, πρὸς τὸν κῆπον τῆς Ἐδέμ· τὸ βέλασμα τῶν ποιμνίων, τὸ κελάρυσμα τῶν ὑδάτων καὶ τὰ ᾄσματα τῶν πτηνῶν πρὸς ᾠδὰς καὶ μελῳδίας ἀγγελικάς. Τὸν δὲ ἐκ τῶν ἐπαύλεων καὶ καλυβῶν ἐξερχόμενον καπνὸν μὲ τὸ θυμίαμα θυσίας εὐπροσδέκτου, ἀναπεμπομένης εἰς τὸν Θεόν. Ὁ δὲ ἄλλος, ἀποδίδων τὸ ἄγριον καὶ σοβαρὸν μεγαλεῖον τῶν ὑψηλῶν κορυφῶν καὶ σκοτεινῶν ἀβύσσων τῶν Ἄλπεων, παρέβαλεν αὐτὰς μὲ τὴν πλέον ἀγρίαν ἀπεικόνησιν τῆς κολάσεως. Τοὺς ἤχους τῶν ὑδάτων, τῶν ποιμνίων καὶ τῶν πτηνῶν μὲ τοὺς γόους καὶ τοὺς θρήνους τῶν κολαζομένων ἁμαρτωλῶν, ἐξερχομένων ἐκ τῶν ἐγκάτων τοῦ Ἅδου. Ποῖος λοιπὸν ἐκ τῶν δύο ποιητῶν περιέγραψε τὸν τόπον φυσικώτερον; Οὔτε ὁ εἷς οὔτε ὁ ἄλλος. Ἀμφότεροι περιέγραψαν ὄχι τὰ τοπεῖα τῶν Ἄλπεων ἀλλὰ τὴν ἔμπνευσιν τῆς καρδίας αὐτῶν. Ὁ μὲν ἐκ τῆς εἰρηνικῆς

ἀπόψεως τῆς καρδίας αὐτοῦ περιέγραψε τὰ τοπεῖα ὡς παράδεισον, ὁ δὲ ἐκ τῆς συγκεχυμένης καὶ τεταραγμένης καρδίας αὐτοῦ περιέγραψεν αὐτὰ ὡς κόλασιν. Καὶ ἑπομένως τὸ πόρισμα εἶναι ὅτι ὁ πέριξ κόσμος διαμορφοῦται κατὰ τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου εἰς καλὸν ἢ κακόν, εἰς τερπνὸν ἢ δυσάρεστον, κατοπτρίζων τὴν ἐσωτερικὴν αὐτοῦ κατάστασιν.

Ὁ Ἀβραὰμ εἶδε καὶ ἀπήλαυσε τὴν ἡμέραν τοῦ Κυρίου πιστεύων, ὑπακούων καὶ συμμορφούμενος πρὸς τὸ θέλημα καὶ τὸν χαρακτῆρα τοῦ Θεοῦ, ἀναλόγως τοῦ φωτός, τὸ ὁποῖον κατεῖχε.

Δὲν ἦτο εὔκολον εἰς ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀβραάμ, εὑρισκόμενον ἐν μέσῳ παχυλῆς εἰδωλολατρείας καὶ φανατικοῦ περιβάλλοντος, νὰ ἀφήσῃ τὰ εἴδωλα αὐτοῦ καὶ νὰ πιστεύσῃ εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ἡ ἐχθρότης, τὸ μῖσος καὶ ὁ φθόνος τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ ἤθελον καταστρέψει αὐτόν. Καὶ ὅμως οὗτος μηδόλως ἐπηρεαζόμενος ὑπὸ πάντων τούτων, ἐπίστευσεν ἀκραδάντως εἰς τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ἐξήρτησε τὴν εὐτυχίαν αὐτοῦ ἐκ τῆς μετ' Ἐκείνου σχέσεώς του. Ὅταν δὲ ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν πατρίδα καὶ τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ, ἵνα μεταβῇ εἰς τὴν γῆν Χαναάν, χωρὶς νὰ διστάσῃ, ἀμέσως ἐξεκίνησε, μὴ λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὰς δυσκολίας τῆς μεταναστεύσεως καὶ τὸ ἄγνωστον περιβάλλον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου θὰ εὑρίσκετο. Τὸ δὲ ἔτι σπουδαιότερον, ἐνῷ διετέλει ξένος καὶ πάροικος ἐν τῇ γῇ Χαναάν, δὲν ἐκαλλιέργησε σχέσεις μετὰ τῶν περιοίκων λαῶν, ὅπως ἐξασφαλισθῇ ἀπὸ τοὺς λῃστὰς καὶ τὰ ἄλλα κακοποιὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἐλυμαίνοντο τὴν χώραν, ἀλλ' ἠρκέσθη εἰς μόνην τὴν σχέσιν αὐτοῦ μετὰ τοῦ Θεοῦ, παρὰ τοῦ ὁποίου λαμβάνων ἐκ διαλειμμάτων ἀποκαλύψεις καὶ ἐπαγγελίας, ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ μετεβάλλετο ἐπὶ τὸ θεϊκώτερον, συμμορφούμενος πρὸς τὸν χαρακτῆρα τοῦ Θεοῦ, ὡς θὰ ἠδύνατο νὰ μεταβληθῇ πᾶς τις, ὅστις θὰ ἠξιοῦτο νὰ ἴδῃ οὕτως καὶ νὰ ἀπολαύσῃ τὴν ἡμέραν τοῦ Κυρίου. Ὅτι δὲ πράγματι ἀπήλαυσε ταύτης ὁ Ἀβραὰμ καταφαίνεται ἐκ τῆς ἐπιρροῆς, ἣν αὐτὸς ἐξήσκει ἐπὶ τῶν πέριξ αὐτοῦ λαῶν. Πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου ἐσέβοντο καὶ ἐτίμων αὐτόν, θεωροῦντες αὐτὸν προφήτην καὶ προστατευόμενον τοῦ Θεοῦ.

Δὲν ἐξήσκει δὲ ὁ Ἀβραὰμ ἐπιρροὴν μόνον ἐπὶ τῶν πέριξ αὐτοῦ λαῶν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ οἰκογενείᾳ αὐτοῦ, ὅπου ἐβασίλευσεν ἡ εὐσέβεια καὶ ἡ τάξις. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἰσαὰκ προσηύχετο ἐξερχόμενος εἰς τὸν ἀγρόν. Ὁ δὲ Ἐλεάζαρ, ὁ δοῦλος αὐτοῦ, μεταβαίνων πρὸς ἀναζήτησιν συζύγου διὰ τὸν Ἰσαάκ, δὲν ἐστηρίχθη εἰς τὰς ἰδικάς του κρίσεις, ἀλλ' ἐξήρτησε τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐκλογῆς τῆς νύμφης ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ὁποίου τὴν καθοδήγησιν ἐζήτησε διὰ προσευχῆς.

Ἔτι δὲ σαφέστερον καταφαίνεται ἡ στενὴ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐξάρτησις τοῦ Ἀβραάμ, εἰς τὸν ἀποχωρισμόν του ἀπὸ τοῦ Λώτ, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἔριδος τῆς ἀναφυείσης μεταξὺ τῶν ἰδίων του ποιμένων καὶ τῶν ποιμένων τούτου, ἔριδος, τὴν ὁποίαν λίαν ἐπιδεξίως καὶ μὲ ἀπαράμιλλον Χριστιανικὸν πνεῦμα ἔλυσεν ὁ Ἀβραάμ. Ἡ πρᾶξις αὕτη τοῦ Λὼτ ἦτο μία ὕβρις, ἓν ῥάπισμα κυριολεκτικῶς ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ Ἀβραάμ, τὸ ὁποῖον ὁ Ἀβραὰμ θὰ ἠδύνατο νὰ μὴ ἀνεχθῇ ἀλλὰ νὰ ἐλέγξῃ πικρῶς τὸν ἀχάριστον Λὼτ διὰ τὴν ἀγνωμοσύνην του. Ἀλλ' οὐ μόνον δὲν μετῆλθεν αὐστηρότητα, ἀλλ' ἀπεναντίας, ὡς ἀληθής τις Χριστιανός, δεχό-

μενος τὸ ῥάπισμα ἐπὶ τῆς μιᾶς σιαγόνος ἔστρεψεν καὶ τὴν ἄλλην πρὸς τὸν Λὼτ καὶ εἶπεν: «Ἂς μὴ ἦναι, παρακαλῶ, ἔρις μεταξὺ ἐμοῦ καὶ σοῦ καὶ τῶν ποιμένων μου καὶ τῶν ποιμένων σου, διότι ἀδελφοὶ εἴμεθα. Δὲν εἶναι πᾶσα ἡ γῆ ἔμπροσθέν σου; Διαχωρίσθητι λοιπὸν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἂν μὲν σὺ ὑπάγῃς πρὸς τὰ ἀριστερά, ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὰ δεξιά. Καὶ ἂν σὺ ὑπάγῃς πρὸς τὰ δεξιά, ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὰ ἀριστερὰ» (Γέν. ιγ'. 8, 9.)

Ἐπιθυμεῖς, φίλε ἀναγνῶστα, νὰ ἴδῃς καὶ νὰ ἀπολαύσῃς καὶ σὺ τὴν ἡμέραν τοῦ Κυρίου; Μιμήθητι τὸ παράδειγμα τοῦ Ἀβραάμ· συμμορφώθητι πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ πρὸς τὸν χαρακτῆρα Αὐτοῦ. Ἤ, μήπως κατὰ τὴν ἀστήρικτον ἰδέαν ἐνίων, ἐπιδιώκεις, «ἡμέρας, καιροὺς καὶ ἐνιαυτούς», εἰς τὰ ὁποῖα οἱ στηριζόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς ἀληθείας, ἀρνούμενοι τὴν θεότητα τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, θεωροῦντες αὐτὸν ἁπλοῦν ἄνθρωπον, ὑποβιβάζοντες οὕτω τὴν ἀξίαν τοῦ προσώπου καὶ τοῦ ἔργου τῆς σωτηρίας αὐτοῦ; Τοῦτο ὅμως πρέπει νὰ γνωρίσῃ ἕκαστος, ὅτι ἐὰν διὰ τῆς συμμορφώσεως τοῦ χαρακτῆρός του δὲν βλέπῃ καὶ ἀπολαμβάνῃ τὴν ἡμέραν τοῦ Κυρίου ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ, οὔτε ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ οὔτε καὶ ἐμφανιζομένου τοῦ Κυρίου ὑπὸ οἱανδήποτε μορφὴν ἤθελεν εὐδοκήσει νὰ ἔλθῃ Οὗτος, θὰ ἀπολαύσῃ τῆς Ἡμέρας ἐκείνης.

Ἰωάννινα. ***Γ. Ν. Προυσσαεύς.***

ΑΙ ΠΑΡΑΒΟΛΑΙ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ

***Ὑπὸ Ριχάρδου Τρὲντς* (Richard Trench)**

(κατ' ἐπιτομὴν ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

(συνέχεια).

Κ'.

Ἡ παραβολὴ τοῦ Ἀπολωλότος Προβάτου

(Λουκ. ιε', 3—7. Ματθ. ιη', 12—14).

Τρεῖς παραβολαὶ τοῦ Κυρίου, ἡ τοῦ Ἀπολωλότος Προβάτου, ἡ τῆς Ἀπολεσθείσης Δραχμῆς καὶ ἡ τοῦ Ἀσώτου Υἱοῦ ἀναπτύσσουν, ἀπὸ διαφόρων ἀπόψεων καὶ κατὰ σειρὰν ἀλληλένδετον, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀλήθειαν, τὴν τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἁμαρτωλὸν ἄνθρωπον. Ἐκ τῶν τριῶν δὲ τούτων ἡ πρώτη παριστᾷ τὸν Θεὸν ὡς ***ἐκζητοῦντα*** τὸν ἁμαρτωλόν.

Ἀφορμὴ τῆς παραβολῆς ταύτης ἐδόθη εἰς τὸν Κύριον ὑπὸ τῆς ἀγανακτήσεως, τὴν ὁποίαν ἐξέφρασαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Γραμματεῖς, βλέποντες τὴν συρροὴν τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰησοῦ.

« ***Ἐπλησίαζον δὲ εἰς αὐτὸν πάντες οἱ τελῶναι*** (¹) ***καὶ οἱ ἁμαρτωλοί, διὰ νὰ ἀκούσωσιν αὐτόν*** » (Λουκ. ιε'. 3).

(¹) Ἡ τάξις τῶν τελωνῶν περιελάμβανε δύο κατηγορίας· εἰς τὴν πρώτην ἀνῆκον οἱ Κρατικοὶ εἰσπράκτορες τῶν δημοσίων φόρων (publicani)· εἰς τὴν δευτέραν οἱ ἀνεπίσημοι

Οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοί, οἱ ἀποτελοῦντες τὴν τάξιν τὴν μᾶλλον περιφρονημένην τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ, ἑλκυόμενοι μυστηριωδῶς πως πρός τε τὸ ἄτομον καὶ τὴν διδαχὴν τοῦ Μεγάλου Διδασκάλου, ἔτρεχον νὰ ἀκούσωσιν Αὐτὸν εἰς πᾶσαν εὐκαιρίαν. Τοὺς εἵλκυε δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ἤδη διὰ πρώτην φορὰν εὑρίσκοντο ἀπέναντι διδασκάλου τῆς δικαιοσύνης, ὅστις δὲν τοὺς ἀπέκρουεν, οὐδ' ἐφοβεῖτο, ὡς οἱ Φαρισαῖοι, νὰ τοὺς πλησιάσῃ μήπως μολυνθῇ ἐκ τῆς ἐπαφῆς, ἀλλ' ἐδέχετο αὐτοὺς καλοκαγάθως καὶ συνανεστρέφετο αὐτοὺς μετὰ οἰκειότητος. Πράγματι δὲ ὁ Κύριος, ὅστις ἦλθεν, ἵνα ζητήσῃ καὶ νὰ σώσῃ τὸ ἀπολωλός, ἐζήτει διὰ τοῦ τρόπου τούτου νὰ φέρῃ αὐτοὺς εἰς συναίσθησιν τῆς ἁμαρτωλότητός των καὶ εἰς μετάνοιαν.

«Καὶ διεγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Γραμματεῖς, λέγοντες ὅτι, Οὗτος ἁμαρτωλοὺς δέχεται καὶ συντρώγει μετ' αὐτῶν».

Οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ἀποκλειστικωτάτην τάξιν τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, οἱ ἐπακριβῶς τηροῦντες τὰς Μωσαϊκὰς διατάξεις, ἐσκανδαλίζοντο βλέποντες διδάσκαλον τῆς δικαιοσύνης νὰ δεικνύῃ τόσην ἀνεκτικότητα πρὸς τάξιν παρανόμων καὶ ἀναισχύντων παραβατῶν τῆς ἠθικῆς. Ἐθεώρουν πρᾶγμα ἀδύνατον τὸ νὰ μείνῃ τις ἀκηλίδωτος καὶ καθαρὸς συναναστρεφόμενος τοὺς τοιούτους. Κατὰ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον, τοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ τὸ μεμολυσμένον αὐτῶν περιβάλλον ὤφειλε πᾶς γνήσιος Ἰσραηλίτης νὰ ἀποφεύγῃ, ὄχι νὰ τὸ ἀναζητῇ καὶ νὰ συναναστρέφηται αὐτούς. Ἐγνώριζον οἱ «Καθαροὶ» οὗτοι μόνον τὸν ἐξωτερικὸν ἀποχωρισμὸν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, τὸν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ὅστις εἶχε βεβαίως τὸν λόγον του ὑπὸ τὴν Οἰκονομίαν τοῦ Νόμου, ἀλλ' ἀντεκατεστάθη ὑπὸ τῆς Οἰκονομίας τῆς Χάριτος κατὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος, ὅστις αὐτὸς τὸ πρῶτον ἐφήρμοσε τὸν νόμον τῆς ἀγάπης, τοῦ πανισχύρου ἐκείνου φαρμάκου κατὰ τοῦ μολύσματος τῆς ἁμαρτίας. Ἀλλ' ἐκεῖνοι οὔτε ἐπόθουν τὴν ἴασιν τῶν ἐκ τοῦ μολύσματος ἐκείνου πασχόντων ὁμοφύλων των, οὔτε ἦσαν ἐφωδιασμένοι διὰ τοῦ ἀναγκαίου πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ φαρμάκου· ἐστεροῦντο τῆς ἀγάπης ἐκείνης, ἥτις ἐξαναγκάζει τὸν ἄνθρωπον νὰ ἀναζητῇ τοὺς πάσχοντας ἐκ τῆς τρομερᾶς νόσου τῆς ἁμαρτίας, καὶ νὰ προσφέρῃ εἰς αὐτοὺς τὸ μόνον φάρμακον, τὸ δυνάμενον νὰ τοὺς θεραπεύσῃ.

Ἡ περίστασις, τὴν ὁποίαν ἐξετάζομεν, δὲν ἦτο ἡ πρώτη οὔτε ἡ μόνη, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος εὑρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπιτιμήσῃ τοὺς Φαρισαίους καὶ

τοιοῦτοι (exactores), ὑπὸ τῶν ὁποίων διεξεπεραιοῦντο αἱ κατώτεραι φορολογίαι. Οἱ τῆς δευτέρας κατηγορίας κυρίως ἤρχοντο εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν λαόν, καὶ τὸν ἐπίεζον ἀνηλεῶς, διὸ καὶ ἐμισοῦντο γενικῶς ὑπὸ πάντων, ἀλλ' ἰδίως ὑπὸ τοῦ στενάζοντος ὑπὸ τὰ ἀδικήματα αὐτῶν λαοῦ. Οἱ τῆς πρώτης κατηγορίας, ὡς μισθωτοὶ ὑπάλληλοι τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους, ἐθεωροῦντο προδόται ἀργυρώνητοι, ἐχθροὶ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους καὶ τῆς Μωσαϊκῆς θεοκρατίας, συμπράκτορες μετὰ τῶν Ρωμαίων εἰς τὴν ἐπιβολὴν τοῦ φόρου, ὅστις ἦτο ἡ ἁπτοτέρα ἀπόδειξις τοῦ ξένου ζυγοῦ. Ἦτο δὲ τοιαύτη ἡ ἀπέχθεια τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ πρὸς τὴν τάξιν τῶν τελωνῶν, ὥστε οὔτε ἐλεημοσύνην ἐκ τοῦ ταμείου αὐτῶν ἦτο ἐπιτετραμμένον νὰ δεχθῇ τις, οὔτε καὶ χρήματα νὰ ἀλλάξῃ παρὰ τοῖς ἐξ αὐτῶν κολλυβισταῖς. Τὴν δὲ γενικὴν φήμην ἐκφράζει περὶ αὐτῶν ὁ Χρυσόστομος, εἰς τὴν περὶ Μετανοίας Β' Ὁμιλίαν του, διὰ τῶν ἑξῆς: ***«Οὐδὲν ἄλλο ἐστι τελώνης ἢ πεπαρρησιασμένη βία, ἔννομος ἁμαρτία, εὐπρόσωπος πλεονεξία».***

τοὺς Γραμματεῖς—τοὺς θρησκευτικοὺς ὁδηγοὺς τοῦ ἔθνους των — διὰ τὴν περιφρονητικήν των στάσιν ἀπέναντι τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ διὰ τὴν ὑπεροψίαν μὲ τὴν ὁποίαν ἐκήρυττον ἑαυτοὺς ἀνεπιλήπτους τηρητὰς τοῦ Νόμου, κυρίως δὲ διὰ τὴν ἀγανάκτησιν, τὴν ὁποίαν ἐδείκνυον κατ᾽ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, ἕνεκα τῶν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτωλῶν προσπαθειῶν του. «Δὲν ἔχουσι χρείαν ἰατροῦ οἱ ὑγιαίνοντες ἀλλ' οἱ πάσχοντες· δὲν ἦλθον ἵνα καλέσω δικαίους ἀλλ' ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν», ἐδήλωσεν ἐπ' ἄλλῃ εὐκαιρίᾳ. Ἐν τῇ προκειμένῃ ὅμως παραβολῇ ἐπιτιμᾷ τὸν μικροπρεπῆ των φθόνον καὶ τὰς ποταπάς των μεμψιμοιρίας, ἀντιπαρατάσσων εἰς ταύτας τὴν χαράν, ἣν αἰσθάνονται οἱ ἄγγελοι ἐν οὐρανῷ ἐπὶ τῇ μετανοίᾳ καὶ ἐπιστροφῇ ἑνὸς ἁμαρτωλοῦ ἐκ τῆς ἁμαρτωλῆς του ὁδοῦ, καὶ τοῦτο πράττει ἐρωτῶν:

«Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν, ἐὰν ἔχῃ ἑκατὸν πρόβατα καὶ χάσῃ ἓν ἐξ αὐτῶν, δὲν ἀφίνει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ὑπάγει, ζητῶν τὸ ἀπολωλός, ἑωσοῦ εὕρῃ αὐτό; Καὶ εὑρὼν αὐτό, βάλλει ἐπὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ χαίρων· καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων πρὸς αὐτούς: Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός; Σᾶς λέγω, ὅτι οὕτω θέλει εἶσθαι χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ δι' ἕνα ἁμαρτωλὸν μετανοοῦντα, μᾶλλον ἢ διὰ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίους, οἵτινες δὲν ἔχουσι χρείαν μετανοίας».

Διὰ τῶν τελευταίων τούτων λέξεων δίδει νύξιν ὁ Κύριος, ὅτι ἐκτὸς τῆς χαρᾶς τῆς ἐπὶ τῇ ἐπιστροφῇ πάσης μετανοούσης ψυχῆς πρὸς τὸν Θεόν, ἡ μετάνοια καὶ σωτηρία τοῦ ἐσχάτου τῶν ἁμαρτωλῶν θέλει χαιρετισθῆ ἐν οὐρανῷ ὡς γεγονὸς ὑψίστης σημασίας, δι' ἐκδηλώσεως χαρᾶς ἀπείρως μεγαλειτέρας ἐκείνης, τὴν ὁποίαν θὰ προεκάλει ἡ προσχώρησις ἑνὸς τῶν αὐτοκλήτων «δικαίων», οἷοι ἦσαν οἱ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου ἄμεμπτοι Φαρισαῖοι.

Ἡ πρώτη αὕτη παραβολὴ τῆς σειρᾶς ἦτο ἰδιαζόντως κατάλληλος, ὡς ἀπευθυνομένη πρὸς τοὺς θρησκευτικοὺς ἡγέτας τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Ἔθνους. Διότι καὶ αὐτοὶ ἦσαν ποιμένες, ἀνήκοντες μάλιστα εἰς τὴν τάξιν τῶν πονηρῶν ἐκείνων ποιμένων, πρὸς τοὺς ὁποίους ἀνέκαθεν, κατὰ διαφόρους ἐποχὰς τῆς Ἰουδαϊκῆς ἱστορίας καὶ διὰ στόματος διαφόρων προφητῶν Του, ὁ Θεὸς εἶχεν ἀπευθύνει προτροπάς, ἐλέγχους καὶ ἀπειλὰς (Ἰεζεκιὴλ λδ'., Ζαχαρ. ια'. 16, Ἡσαΐα μθ'. 11, Ἱερεμ. λα'. 10· Ἰεζεκ. λδ'. 12· λζ'. 24· Ζαχ. ιγ'. 7· παράβαλε καὶ Ψαλμ. κγ'. 1. π'. 1).

Διότι ἐνῷ ὡς ποιμένες ὤφειλον νὰ μεριμνῶσι διὰ τὸ ποίμνιον αὐτῶν, νὰ ἐπαγρυπνῶσιν ἐπὶ τῶν προβάτων καὶ νὰ ἀναζητῶσι καὶ ἐπαναφέρωσιν εἰς τὴν ποίμνην τὰ ἀπολωλότα, ἐκεῖνοι ἀπ' ἐναντίας ἐγόγγυζον κατ' Αὐτοῦ—τοῦ ἀρχιποιμένος τοῦ Ἰσραὴλ—ὅταν ἐλθὼν αὐτοπροσώπως ἐζήτει νὰ ἀνορθώσῃ τὰς ἐκ τῆς ἀμελείας των ἐπελθούσας εἰς τὸ ποίμνιόν του ζημίας. ***«Τὸ ἀπωλωλὸς δὲν ἐζητήσατε».*** Ἰδοὺ τὸ κατηγορητήριον τοῦ προφήτου Ἰεζεκιήλ, ἐπαναλαμβανόμενον ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ τοὺς Γραμματεῖς.

Τὸ πρόβατον διαφέρει τῶν ἄλλων ζώων κατὰ τοῦτο, ὅτι ὅταν χαθῇ δὲν δύναται νὰ ἐπανεύρῃ τὸ ποίμνιον ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη ὁ ποιμὴν νὰ τὸ ἀναζητήσῃ καὶ νὰ τὸ ἐπαναφέρῃ. Τὸ αὐτὸ περίπου δύναται νὰ λεχθῇ καὶ περὶ

τοῦ ἀποπλανηθέντος τῆς ὁδοῦ ἁμαρτωλοῦ, διότι ἡ ἁμαρτία ἔχει ἀποκεντρωτικὴν ἰδιότητα—παρασύρει ὁλοὲν μακρότερον τοῦ Θεοῦ τὸν ἀποπλανηθέντα ἄνθρωπον, ὅστις ἀδυνατεῖ νὰ ἐπανεύρῃ τὴν ὁδόν καὶ τελείως θὰ ἀπολεσθῇ, ἐὰν μὴ τὸν ἀναζητήσῃ καὶ τὸν ἐπαναφέρῃ ὁ μέγας Ποιμὴν τῶν ψυχῶν. Ἡ παραβολὴ παριστᾷ τὸν ποιμένα ὡς ἐγκαταλείποντα τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα λοιπὰ πρόβατα τοῦ ποιμνίου του ***ἐν τῇ ἐρήμῳ***—δηλαδὴ εἰς τὸ μέρος ὅπου συνήθως εὑρίσκουν τὴν τακτικήν των νομήν—ἵνα σπεύσῃ κατόπιν τοῦ ἀπολωλότος. Συμβολικῶς τοῦτο δηλοῖ τὸ ***ἐπεῖγον*** τῆς ἀνάγκης καὶ τοῦ κινδύνου, ἐν ᾧ εὑρίσκεται ἡ ψυχή, ἥτις παρασύρεται ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας, καὶ διδάσκει ὅτι τὸ πρῶτον καὶ κύριον μέλημα τοῦ πνευματικοῦ ποιμένος ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶναι νὰ καταβάλῃ ὅλας του τὰς προσπαθείας ὑπὲρ τῆς ἐπανόδου τοῦ ἀπολωλότος, ἐφ᾽ ὅσον ἡ τακτικὴ πνευματικὴ τροφή, ἣν παρέχει ἡ Ἐκκλησία, ἐπαρκεῖ πρὸς συντήρησιν τῶν εὐπειθῶν αὐτῆς μελῶν.

Ὁ καλὸς ποιμὴν ζητεῖ τὸ ἀπολωλὸς ***ἕως οὗ εὕρῃ αὐτό.*** Δὲν φείδεται κόπου· ἀψηφεῖ ὅλα τὰ ἐμπόδια, ὅλους τοὺς κινδύνους, τὴν ἰδίαν του ζωὴν διακινδυνεύει, ἕως οὗ εὕρῃ καὶ συλλάβῃ τὸ παραπλανηθὲν πρόβατον. Τί δὲ τότε ; Τὸ ῥαπίζει ; Τὸ ὠθεῖ σκληρῶς ἐμπρός του μέχρι τῆς ποίμνης, ἐκδικούμενος τοιουτοτρόπως δι᾽ ὅλους τοὺς κόπους καὶ μόχθους, εἰς τοὺς ὁποίους ὑπεβλήθη χάριν αὐτοῦ ; Κάθε ἄλλο ! Τὸ φορτώνει εἰς τοὺς ὤμους του καὶ τὸ ἐπαναφέρει μετὰ προσοχῆς καὶ στοργῆς καθ᾽ ὅλον τὸν ἐπίπονον ἐκεῖνον δρόμον, εἰς τὸ μέσον τοῦ ποιμνίου. Τοῦτ᾽ αὐτὸ ἔπραξε καὶ ὁ Μέγας Ποιμὴν τῶν ψυχῶν ὑπὲρ τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου. Κατῆλθεν εἰς τὴν γῆν ἵνα ζητήσῃ καὶ σώσῃ τὸ ἀπολωλὸς καὶ διανύσας σταθερῶς τὸ ἐπίπονον Αὐτοῦ ἐπὶ γῆς στάδιον, τὸ καταλῆξαν εἰς τὸν Σταυρὸν καὶ εἰς τὸν τάφον, ἀνῆλθεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἐν θριάμβῳ, ἐξασφαλίσας εἰς τὸν ἄνθρωπον θέσιν ἐν τῇ μακαρίᾳ βασιλείᾳ Αὐτοῦ, ἐν μέσῳ τῆς ἀφάτου χαρᾶς τῶν κατοίκων τοῦ οὐρανοῦ.

Ὅπως δὲ αἰσθάνεται μεγαλειτέραν χαρὰν ἐκεῖνος, ὅστις ἐπανευρίσκει πολύτιμόν τι ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον εἶχε χάσει, παρ᾽ ὅσην ᾐσθάνετο ἐφ᾽ ὅσον τὸ κατεῖχε πρότερον, ὁμοίως εἶναι μεγαλειτέρα ἡ χαρὰ ἐπὶ τῇ ἐπιστροφῇ μιᾶς ψυχῆς ἐκ τοῦ κράτους τῆς ἁμαρτίας, ἀπὸ τὴν χαρὰν ἣν αἰσθάνεται ὁ πνευματικὸς ποιμὴν ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ εὐπειθοῦς καὶ πιστοῦ ποιμνίου του. Τὴν ἰδέαν ταύτην ἀναπτύσσων ὁ Αὐγουστῖνος λέγει : «Τί τότε συμβαίνει ἐν τῇ ψυχῇ ; Πληροῦται ἀγαλλιάσεως ὅταν ἐπανευρίσκῃ τὰ ἀντικείμενα τὰ ὁποῖα ἀγαπᾷ, περισσότερον ἢ ἂν δὲν τὰ εἶχεν ἀπολέσει. Ὁ νικητὴς νικᾷ, ἀλλὰ δὲν θὰ ἐνίκα, ἐὰν μὴ ἠγωνίζετο· ὅσον δὲ μεγαλείτερος ὁ κίνδυνος τοῦ ἀγῶνος, τόσον καὶ ἡ χαρὰ τοῦ θριάμβου μεγαλειτέρα. Ἡ τρικυμία ἀναστατώνει τὸ πλοῖον· ἀπειλεῖται ναυάγιον. Ἀλλὰ κοπάζει ὁ ἄνεμος, καθαρίζει ὁ οὐρανός, ἡ θάλασσα γίνεται γαληνιαία. Ἡ χαρὰ ὅλων εἶναι μεγίστη, διότι ὁ φόβος των ὑπῆρξε μέγιστος. Φίλος τις ἀρρωσταίνει καὶ ἔρχεται εἰς κίνδυνον· οἱ ποθοῦντες τὴν ἴασίν του καὶ αὐτοὶ ἀρρωστοῦν ψυχικῶς. Ἀναλαμβάνει ὁ ἄρρωστος, ἀλλ᾽ ἂν καὶ δὲν ἀνέκτησεν ἀκόμη τὴν πρώτην του δύναμιν, ἡ χαρὰ τῶν προσφιλῶν του εἶναι τοσαύτη ὅση δὲν ἦτο πρὶν ἢ ἀσθενήσῃ».

Ἡ μόνη δυσχέρεια, τὴν ὁποίαν ἀπαντῶμεν εἰς τὴν παραβολὴν ταύτην, εἶναι ἡ δήλωσις τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς Φαρισαίους, ὅτι ἡ ἐπὶ τῇ ἐπιστροφῇ ἑνὸς ἁμαρ-

τωλοῦ χαρὰ ἐν οὐρανοῖς θὰ ἦναι μεγαλειτέρα ἐκείνης, ἥτις θὰ ὑπάρξῃ διὰ ***ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίους, οἵτινες δὲν ἔχουσι χρείαν μετανοίας.*** Τινὲς ἠθέλησαν νὰ ἐκλάβωσι τὴν ἔκφρασιν ταύτην ὡς λεπτὴν εἰρωνείαν ἐκ μέρους τοῦ Κυρίου, ὅστις ἤθελε διὰ τοῦ ὑπαινιγμοῦ τούτου νὰ καυτηριάσῃ τὴν ἀλαζονείαν των. Ἐνώπιον ὅμως τοῦ Θεοῦ τελείως ὑγιεῖς πνευματικῶς, μὴ ἔχοντες χρείαν ἰατροῦ, δὲν ὑπάρχουν. Ἀλλ' ἡ μελέτη τοῦ συναφοῦς κειμένου τῆς παραβολῆς ταύτης ὑπενθυμίζει εἰς τὸν ἀναγνώστην, ὅτι τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα πρόβατα ***δὲν ἀπεμακρύνθησαν*** τῆς ποίμνης, ὅπως καὶ εἰς τὰς ἄλλας δύο παραβολὰς τῆς σειρᾶς, αἱ ἐννέα δραχμαὶ ***δὲν ἐχάθησαν***, ὁ πρεσβύτερος ἀδελφὸς ***δὲν ἀφῆκε τὴν πατρικὴν οἰκίαν.*** Ὡς δ' ἐκ τούτου ἀναγκαζόμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὡς τὴν μόνην λύσιν τῆς δυσκολίας ταύτης τὴν ἑξῆς: ὅτι «οἱ δίκαιοι οἱ μὴ ἔχοντες χρείαν μετανοίας» εἶναι οἱ ἐκτελεσταὶ τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου, οἱ κατέχοντες τὴν δικαιοσύνην τῆς Παλαιᾶς Οἰκονομίας, ἥτις ὅμως εἶναι κατωτέρα τῆς δικαιοσύνης τῆς Νέας Οἰκονομίας τῆς Χάριτος. Τηροῦντες ἀκριβῶς τὰς διατάξεις τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου, οἱ τοιοῦτοι (Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀποτελοῦντες μέρος τῆς τάξεως τούτων Γραμματεῖς) δὲν ὑπέπιπτον εἰς καταφόρους παραβάσεις καὶ εἰς παραστρατήματα χονδροειδῆ, δὲν εἶχον ἐπομένως ἀνάγκην νὰ μετανοήσωσιν διὰ τὰ τοιαύτης φύσεως ἁμαρτήματα, ὡς οἱ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοί. Ἀλλ' ὁ Νόμος δὲν εἶχεν ἐπιτελέσει ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῶν τὸ ἔργον τῆς μετανοίας καὶ τῆς συναισθήσεως τῆς ἁμαρτίας· δὲν εἶχε προετοιμάσει τὰς καρδίας αὐτῶν, ὅπως δεχθῶσι τὸν Χριστὸν καὶ τὴν ὑπ' αὐτοῦ προσφερομένην σωτηρίαν. Ἡ ἐν οὐρανῷ χαρὰ ἐπομένως θὰ ἦτο πολὺ ἀνωτέρα ἐπὶ τῇ ἐπιστροφῇ ἐκείνων, οἵτινες ταπεινῶς καὶ ἐν συντριβῇ μετανοίας εἰσήρχοντο ἤδη εἰς τὸ ἄδυτον τῆς πίστεως, παρ' ὅ,τι ἠδύνατο νὰ ἦναι ἐπὶ τῇ τυπικῇ δικαιοσύνῃ τῶν ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίων, οἵτινες παρέμειναν εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ Νόμου, ἀρνούμενοι ἐπιμόνως νὰ προχωρήσωσιν ἔνδον.

Περαίνοντες τὴν ἀνάλυσιν τῆς παραβολῆς τοῦ Ἀπολωλότος Προβάτου, ὑπενθυμίζομεν πόσον ἦτο προσφιλὴς εἰς τοὺς Χριστιανοὺς τῶν πρώτων αἰώνων ἡ παράστασις τοῦ Χριστοῦ ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ Καλοῦ Ποιμένος. Ἀναρίθμητα εἶναι τὰ παραδείγματα τῆς τοιαύτης ἰδεολογίας, σωζόμενα εἰς τὰ διάφορα μουσεῖα— ἀντικείμενα ξύλινα, σφραγῖδες καὶ ἄλλα κοσμήματα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, φέροντα τὴν παράστασιν ταύτην, ἰδίως δὲ εἰς τὰς Κατακόμβας, ὅπου ἀνάγλυφα ἐπὶ τῶν τοίχων καὶ σαρκοφάγων καλῶς διατηρημένα, παριστάνουν τὸν Χριστὸν ὡς τὸν Καλὸν Ποιμένα, φέροντα ἐπὶ τῶν ὤμων του τὸ ἀπολωλὸς πρόβατον, πολλάκις δὲ ἔχοντα παρὰ τοὺς πόδας Του καὶ ἄλλα δύο πρόβατα, ἅτινα προσβλέπουν εἰς τὸ πρόσωπον Αὐτοῦ μὲ χαράν. Ἡ τοιαύτη παράστασις κατέχει πάντοτε τὴν θέσιν τῆς τιμῆς εἰς τὸ κέντρον τῆς ἐπιτυμβίου πλακός.

Η ΚΑΤΑΚΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΑΝΑΞΙΟΥ

«Διότι ὁ τρώγων καὶ πίνων ἀναξίως τρώγει καὶ πίνει καιάκρισιν εἰς ἑαυτὸν, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου».
(Α΄. Κορ. ια΄. 29.)

Τὸ προκείμενον ἐδάφιον εἶναι ἀναπόσπαστον μέρος τοῦ προηγουμένου «Ἂς δοκιμάζῃ δὲ ἑαυτὸν ὁ ἄνθρωπος, καὶ οὕτως ἂς τρώγῃ ἐκ τοῦ ἄρτου καὶ ἂς πίνῃ ἐκ τοῦ ποτηρίου,» ἀμφότερα δὲ ἀποτελοῦν μέρος ἀναπόσπαστον τῆς περικοπῆς ἡ ὁποία περιέχει τοὺς λόγους τῆς συστάσεως τῆς μεγάλης τελετῆς τῆς Κοινωνίας ἢ Εὐχαριστίας, τὴν ὁποίαν ἐσύστησεν αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν τελευταίαν νύκτα, καθ' ἥν παρεδίδετο. Ὁ Χριστὸς ἤρχισε τὴν δημοσίαν διακονίαν του μὲ μίαν ἀτομικὴν πρόσκλησιν πρὸς ἕκαστον τῶν ἀκροατῶν του, πρὸς σωτηρίαν, διὰ τῆς μετανοίας καὶ ἐπιστροφῆς πρὸς τὸν Χριστὸν ἀφ' ἑνὸς, καὶ ἀφ' ἑτέρου διὰ τῆς τελείας ἐγκαταλείψεως τῆς παλαιᾶς ἁμαρτωλῆς ζωῆς αὐτοῦ τοῦ καλουμένου. Ἔκλεισε δὲ τὴν δημοσίαν δρᾶσίν του διὰ τῆς συστάσεως τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου, κατὰ τὸν ὁποῖον ἔδωκεν ἀτομικάς τινας συστάσεις εἰς τοὺς παρακαθημένους πέριξ τῆς τελευταίας ἐκείνης τραπέζης, ἡ ὁποία ἔκτοτε στήνεται ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν του καὶ θὰ στήνεται μέχρι τῆς δευτέρας αὐτοῦ ἐλεύσεως.

Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θ' ἀποτελέσῃ τὸ κέντρον τῶν σκέψεών μας, εἶναι ὁ ὄγκος τῆς ἀτομικῆς εὐθύνης ἑκάστου.

Μόνος σου καλεῖσαι ν' ἀποφασίσῃς, ἀναγνῶστα, ἐὰν θὰ δεχθῇς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Χριστοῦ, ἢ δὲν θὰ δεχθῇς αὐτήν. Μόνος καλεῖσαι νὰ σηκώσῃς τὸν σταυρόν σου καθ' ἡμέραν καὶ νὰ ἀκολουθῇς τὸν Χριστόν. Μόνος καλεῖσαι νὰ ἐξετάσῃς τὸν ἑαυτόν σου κατὰ βάθος καὶ νὰ προσέλθῃς εἰς τὴν τράπεζαν. Διότι ὁ ἀναξίως μετέχων αὐτῆς, ἀντὶ πνευματικῆς ὠφελείας καὶ οἰκοδομῆς, λαμβάνει κατάκρισιν καὶ φέρει αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀκεραίαν τὴν εὐθύνην τῆς τοιαύτης ἢ τοιαύτης ἀποφάσεώς του.

Ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ, δηλ. ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἀπεκάλυψεν αὐτὸς εἰς τὸν κόσμον, εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν θρησκεία τοῦ ἀτόμου. Καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἦναι ἄλλως, ἀφοῦ ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ εἶναι παγκόσμιος καὶ ἡ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ ἀποκαλυφθεῖσα σωτηρία εἶναι παγκόσμιος σωτηρία διὰ τὸν ἄνθρωπον τὸν ἁμαρτωλόν. Διὰ νὰ ἐννοήσωμεν τὸ ζήτημα θὰ ἐξετάσωμεν αὐτὸ ὡς ἑξῆς :

Α΄. *Ἡ σημασία τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου.*

Αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καθώρισεν ἀκριβῶς καὶ τὴν σημασίαν καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου λέγων: «Τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν».

Ἐπομένως κατὰ τοὺς λόγους τοῦ Χριστοῦ ὁ σκοπὸς ἢ ἡ σημασία τῆς τελετῆς, ὅπερ εἶναι ἓν καὶ τὸ αὐτό, εἶναι ἀναμνηστικός. Πᾶσα ἄλλη συζήτησις πρὸς ἐξακρίβωσιν διαφόρων λεπτομερειῶν παρέλκει τελείως καὶ ἀπομακρύνει τὸν Χριστιανὸν ἀπὸ τὰ ὅρια, ἐντὸς τῶν ὁποίων ὀφείλει νὰ κινῆται ὁ πιστός.

Ἡ τελετὴ εἶναι τελετὴ ἀναμνήσεως· ἀλλ' ἀνάμνησις *τίνος*; Ἀνάμνησις τοῦ Χριστοῦ εἰπόντος «τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν». Διότι

α') ***Ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ αὐτουργὸς τῆς Νέας Δημιουργίας.*** Ὁ κόσμος ἐν τῇ πρώτῃ δημιουργίᾳ ἀπέτυχε τελείως τοῦ σκοποῦ. Ἐνῷ ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη διὰ νὰ ἐπικοινωνῇ μετὰ τοῦ Θεοῦ, αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἀπεμακρύνθη τελείως τοῦ σκοποῦ καὶ προσεπάθει, κατὰ τὴν τόσον ρεαλιστικὴν Γραφικὴν παράστασιν τῶν γεγονότων, νὰ ζητήσῃ κρυσφύγετον ἀπὸ προσώπου τοῦ Θεοῦ. Ἐνῷ ἡ πρώτη Οἰκονομία εἶχε χαρακτῆρα ὁμαδικόν, τῆς ὁποίας ἀπεικόνισιν ἀκριβῆ ἔχομεν εἰς τὴν Ἰουδαϊκὴν ἀντίληψιν, κατὰ τὴν ὁποίαν πᾶς ὁ ἀνήκων εἰς τὴν Ἰουδαϊκὴν κοινωνίαν ἦτο ὡς ἐκ τούτου ἀναγκαίως καὶ τέκνον τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἔρχεται ὁ Χριστὸς καὶ πραγματοποιεῖ ἐν τῇ Νέᾳ Δημιουργίᾳ ἢ «Παλιγγενεσίᾳ» μίαν περιφανῆ ἐπιτυχίαν. Πράγματα ὅλως νέα παρουσιάζονται μὲ πρόγραμμα τελείας ἐπικρατήσεως. Ἐγκαινιάζεται διὰ τῆς προσκλήσεως τοῦ Χριστοῦ, ὄχι πλέον τὸ δικαίωμα τῆς πλάσεως, οἵα ἦτο ἡ παλαιὰ δημιουργία, ἀλλὰ τὸ δικαίωμα τῆς υἱοθεσίας τῆς κατὰ χάριν.

β') ***Ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ αὐτουργὸς τῆς Νέας Διαθήκης.*** Ἡ πρώτη Διαθήκη ἦτο ἡ Διαθήκη τοῦ Νόμου καὶ τῶν ἔργων, Νόμου θεόθεν δοθέντος, πρὸς τὸν ὁποῖον ἕκαστος ἄνθρωπος, ὡσεὶ πρὸς παιδαγωγόν, ὤφειλε νὰ στραφῇ. Ἦτο Νόμος ἀνηρτημένος εἰς περίβλεπτον μέρος, εἰς ὁρατὴν θέσιν διὰ πάντας τοὺς βροτούς.

Ἡ Νέα Διαθήκη, τὴν ὁποίαν ἐνεκαινίασεν ὁ Χριστός, ἂς ἐπαναληφθῇ πάλιν, εἶναι Διαθήκη ἀτομική. Ἰδοὺ πῶς τὴν περιέγραφε πολὺ πρότερον ὁ προφήτης Ἱερεμίας: «Μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος, θέλω θέσει τὸν νόμον μου εἰς τὰ ἐνδόμυχα αὐτῶν» (Ἱερ. λα'. 33). Ἡ Νέα αὕτη Διαθήκη ἐπραγματοποιήθη εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ λέγῃ ὁ Παῦλος: «Αὐτὸ τὸ πνεῦμα συμμαρτυρεῖ μὲ τὸ πνεῦμα ἡμῶν, ὅτι εἴμεθα τέκνα Θεοῦ».

γ') Ὁ αὐτουργὸς τῆς νέας Δημιουργίας καὶ τῆς νέας Διαθήκης ὁδηγεῖ εἰς τὸν ***Χριστὸν τὸν αὐτουργὸν τῆς Νέας Σωτηρίας.*** Ἡ παλαιὰ Σωτηρία, καθὼς καὶ ἡ Δημιουργία, ἦτο κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον σωτηρία διὰ τῶν ἔργων· «ὁ ποιῶν ταῦτα θέλει ζήσει, ὁ ἐκτελῶν θέλει δικαιωθῇ». Καὶ ἐὰν ἐλέχθη περὶ τοῦ Ἀβραὰμ «ἐπίστευσε δὲ ὁ Ἀβραὰμ καὶ ἐλογίσθη εἰς αὐτὸν εἰς δικαιοσύνην», ὁ λόγος οὗτος ἔμεινεν ἀκατανόητος καὶ δὴ εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε μόλις κατώρθωσεν ὁ μέγας τῶν Ἐθνῶν Ἀπόστολος νὰ ἀποτρέψῃ τὸ ὀλίσθημα τῆς ἐκ τῶν ἔργων σωτηρίας, εἰς τὸ ὁποῖον οἱ Ἰουδαΐζοντες Χριστιανοὶ ἐζήτησαν νὰ παρασύρωσι τὰς Ἐκκλησίας τῆς Γαλατίας. Ἡ Νέα Σωτηρία, τῆς ὁποίας ὁ αὐτουργὸς εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, εἶναι σωτηρία ***κατὰ χάριν***. Ἐπετελέσθη ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ διὰ πάντα ἄνθρωπον· ὁ δὲ Σωτὴρ τῆς Νέας ταύτης καὶ αἰωνίου Σωτηρίας προληπτικῶς, κατὰ τὴν τελευταίαν ἑσπέραν τῆς ἐπιγείου ζωῆς του, πέριξ τῆς ἱερᾶς ἐκείνης τραπέζης, ἀνέπτυξεν εἰς τοὺς μαθητάς του ὅλων τῶν αἰώνων, ὁποῖον σέβας, ὁποία εὐλάβεια ὤφειλε νὰ περιβάλλῃ τὸ ὑπὸ τῶν δύο ἐκείνων στοιχείων—ἄρτου καὶ οἴνου—δηλούμενον. Στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἀπεικόνιζον τὸ σῶμά Του, ὅπερ ἔμελλε μετ' ὀλίγον νὰ θυσιασθῇ, διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ ἅπαξ καὶ διὰ παντὸς τὴν σωτηρίαν τῶν εἰς Αὐτὸν πιστευσάντων ἁμαρτωλῶν, διὰ τοῦ ἐξιλαστηρίου πρὸ παντὸς ἔργου Του ὑπὲρ αὐτῶν.

Β΄. *Ἡ σημασία τῆς συμμετοχῆς.*

Ἐκ τῶν ἤδη ρηθέντων πᾶς τις δύναται νὰ κατανοήσῃ τὴν σημασίαν καὶ τὸν σκοπὸν τῆς συμμετοχῆς εἰς τὴν Τράπεζαν τοῦ Κυρίου.

Ὁ πιστεύσας εἰς τὸν Χριστόν, τουτ᾽ ἔστιν εἰς τὸ τετελεσμένον ἔργον τοῦ Χριστοῦ, ὁ ἀναγεννηθεὶς διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ οἰκειοποιηθεὶς τὸν Χριστὸν ὡς ἀτομικόν του Σωτῆρα καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν πρωτοτόκων, ὁ ἁγιασθεὶς διὰ τοῦ παναγίου Πνεύματος καὶ διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου, προσπαθεῖ νὰ ζῇ ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ· μὲ μίαν λέξιν ὁ Χριστιανός, δηλ. ὁ συνταυτίσας ἑαυτὸν μετὰ τοῦ Χριστοῦ, ἔχει μίαν ὡρισμένην ὑποχρέωσιν—νὰ καταλάβῃ τὴν δι᾽ αὐτὸν ὡρισμένην θέσιν εἰς τὴν Τράπεζαν τοῦ Κυρίου. Καὶ τὴν θέσιν αὐτὴν ὀφείλει νὰ τὴν διεκδικήσῃ, διότι οὐδεὶς ἐκτὸς αὐτοῦ δύναται νὰ τὴν πληρώσῃ. Διὰ τοῦτο δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω πῶς συμβαίνει, ὥστε Χριστιανοὶ πολλῶν ἐτῶν νὰ μένωσι μακρὰν τῆς Τραπέζης τοῦ Κυρίου. Ἡ συμμετοχὴ αὕτη δηλοῖ τὴν στενὴν ἑνότητα μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἀφ᾽ ἑνὸς καὶ ἀφ᾽ ἑτέρου τὴν στενὴν ἑνότητα καὶ ἀλληλεγγύην μετὰ τῶν ἄλλων. Δὲν πιστεύομεν βεβαίως εἰς τὴν ἀκουσίαν ἢ τὴν τυπικὴν ἑνότητα ἢ συμμετοχήν. Ἀλλ᾽ ἐὰν ἤμεθα Χριστιανοὶ τῆς οὐσίας, τοῦ πνεύματος καὶ οὐχὶ τοῦ γράμματος, τὸ ὁποῖον θανατώνει, διατί κατόπιν 5 καὶ 10 ἐτῶν Χριστιανικῆς πείρας καὶ ἀντιλήψεως, διατί, λέγω, ἐξακολουθεῖ ἡ θέσις μας νὰ μένῃ κενὴ εἰς τὴν Τράπεζαν τοῦ Κυρίου;

Ἴσως δύο λόγοι ἀναγκάζουσί τινας νὰ μένωσι μακράν: α΄) ***Εἰλικρινὴς συναίσθησις τῆς ἀναξιότητος ἡμῶν.*** Ναί, ἀδελφέ μου· ἀλλὰ τότε πῶς καὶ ποῦ θὰ χρησιμοποιήσωμεν τὴν ἀξιομισθίαν τοῦ Χριστοῦ; Ἐὰν ἡ ἀξιομισθία τοῦ Χριστοῦ δὲν δύναται νὰ ἀναπληρώσῃ τὴν ἀναξιότητα ἡμῶν, τότε τί μᾶς συνδέει πρὸς τὸν Χριστόν; Ἀπολύτως οὐδέν. β΄) Δεύτερος λόγος εἶναι ἡ ***ὑπερβολικὴ ἐπιπολαιότης.*** Εἶναι, τῇ ἀληθείᾳ περίεργος ὁ τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι ἀνθρώπων τινῶν, καὶ δὴ Χριστιανῶν. Νομίζουν ὅτι δύνανται νὰ ἦναι Χριστιανοὶ καὶ ἄνευ τῆς Κοινωνίας. Βεβαίως δὲν πιστεύομεν ὅτι ἡ Κοινωνία καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον Χριστιανόν, ἀλλ᾽ ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου μέχρι τῆς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς τοῦ Χριστοῦ πρὸς συμμετοχήν, ἡ ἀπόστασις εἶναι πολὺ μεγάλη. Μὲ τοιούτου εἴδους σκέψεις ἄλλος δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι «δύναμαι νὰ ἦμαι Χριστιανὸς χωρὶς τὴν παρουσίαν μου εἰς τὴν δημοσίαν καὶ ἀπὸ κοινοῦ λατρείαν, χωρὶς τὴν προσευχήν, χωρὶς τὴν τακτικὴν ἀνάγνωσιν τῆς Γραφῆς, χωρὶς τὴν Κυριακήν·» καὶ ἄλλας παρομοίας αἰτιάσεις νὰ προβάλῃ, προτάσσων τὸ ἀρνητικὸν ἢ τὸ χωριστικὸν «χωρίς». Πιθανὸν νὰ θεωρῇ τις τὰ τοιαῦτα ὑπερβολάς. Ναί, ἀλλὰ ἀκριβῶς αὐτὰ εἶναι τὰ ἄτοπα, εἰς τὰ ὁποῖα ὁδηγεῖ ἡ τοιαύτη ἐλαφρὰ καὶ ἐπιπόλαιος σκέψις περὶ τῶν σοβαρωτέρων πραγμάτων. Λησμονοῦν οἱ τοιοῦτοι ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εἶναί τι ***θετικόν,*** οὐχὶ ἀρνητικόν. Ὅ,τι εἶπε καὶ ὅ,τι διέταξεν ὁ Χριστὸς πρέπει νὰ ἐκτελῆται, α΄) διὰ νὰ φέρῃ ὅλους τοὺς εἰλικρινεῖς πιστοὺς εἰς ἓν ἑνιαῖον μέτωπον κατὰ τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς ἁμαρτίας, ἡ ὁποία βασιλεύει εἰς τὸν κόσμον· β΄) διὰ νὰ φέρῃ κοινὴν μετὰ τῶν ἁπανταχοῦ τέκνων τοῦ Θεοῦ μαρτυρίαν ὑπὲρ

τοῦ Χριστοῦ, καὶ γ') διὰ νὰ αὐξάνεται καὶ ἐπεκτείνεται ἡ ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἡ παρὰ τὴν Τράπεζαν θέσις παντὸς Χριστιανοῦ δέον νὰ μὴ μένῃ κενή· καὶ πρέπει νὰ πληροῦται ὑπ' αὐτοῦ καὶ μόνου, ὑπ' οὐδενὸς ἄλλου. Τὰ προνόμια τὰ ὁποῖα ἔχομεν ἐν Χριστῷ, πρέπει νὰ τὰ διεκδικήσωμεν καὶ νὰ τὰ καλλιεργήσωμεν, νὰ παρακινῶμεν δὲ καὶ ἀλλήλους πρὸς τοῦτο, διὰ τὴν ἔξοχον σωτηρίαν, τὴν ὁποίαν ἐξησφάλισεν εἰς ἡμᾶς ὁ Χριστός.

Γ'. Ἡ σημασία τῆς κατακρίσεως τοῦ ἀναξίου.

Ἐξ ὅσων ἐξετέθησαν, δύο εἰδῶν ἀνάξιοι παρουσιάζονται πρὸ ἡμῶν: α') Οἱ εἰλικρινῶς συναισθανόμενοι τὴν ἀναξιότητα αὐτῶν—καὶ τῶν ὁποίων, ὡς εἴπομεν ἤδη, ἡ θέσις εἶναι παρὰ τὴν τράπεζαν τοῦ Κυρίου, καὶ β') Οἱ μετέχοντες τῆς τραπέζης οἱ πραγματικῶς ἀνάξιοι καὶ τῶν ὁποίων συνεπῶς ἡ θέσις εἶναι μακρὰν τῆς τραπέζης. Τὸ ἐδάφιόν μας ἀσχολεῖται περὶ τῆς δευτέρας ταύτης κατηγορίας. Εὐλόγως δὲ γεννᾶται τὸ ἐρώτημα: Τίνες εἶναι οἱ ἀνάξιοι; Καὶ α') ἀνάξιος νὰ καθήσῃ εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ Κυρίου εἶναι ὁ μένων ἔτι ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀγνοίᾳ τοῦ σωτηρίου ἔργου τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὸς πολὺ ἀπέχει καὶ τοῦ νὰ ὀνομάζηται Χριστιανός, διότι δὲν εἶναι ὡς ἔχων τὴν συναίσθησιν φανερᾶς τινος ἢ κρυφίας ἁμαρτίας ἐν ἑαυτῷ. β') Ἐδῶ περὶ τούτου κυρίως πρόκειται. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἀπόστολος λέγει «Ἂς ἐξετάζῃ ἑαυτὸν ὁ ἄνθρωπος»—ὁ Χριστιανὸς—«ἐὰν ἦναι ἐν τῇ πίστει»—«μήπως ῥίζα τις πικρίας ἀναφύουσα φέρῃ ἐνόχλησιν καὶ διὰ ταύτης μιανθῶσι πολλοί» (Ἑβρ. ιβ'. 15). Ἂς ὑποβάλλῃ ἑαυτὸν διαρκῶς εἰς τὸν ἔλεγχον τοῦ Πνεύματος.

Καὶ μία τρίτη κατηγορία—οἱ εὑρισκόμενοι εἰς διάστασιν, ἔχθραν ἢ μῖσος πρός τινα. Καὶ οὗτοι ὀφείλουσι ν' ἀπέχωσιν, ἕως οὗ ἀρθῶσιν οἱ λόγοι καὶ αἱ αἰτίαι τῆς τοιαύτης καταστάσεως. Οἱ Χριστιανοὶ οὗτοι δέον ν' ἀπέχωσι τῆς τραπέζης διότι μετέχοντες, ἀναιροῦσι τὸν σκοπὸν καὶ τὴν σημασίαν τοῦ Δείπνου.

Ὅταν οὐδὲν συνδέῃ αὐτοὺς πρὸς τὸν Χριστόν, ὅταν οὐδεὶς δεσμὸς συνδέῃ αὐτοὺς πρὸς ἀλλήλους, ὅταν οὐδεμία ἐκδηλοῦται σχέσις των πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ, ἡ θέσις των εἶναι ἀλλοῦ, ὄχι παρὰ τὴν τράπεζαν, μέχρις οὗ ἐπανορθώσωσι διὰ τῆς χάριτος Αὐτοῦ τὰ κακῶς ἔχοντα καὶ ἄρωσι τὰς αἰτίας, αἵτινες κρατοῦσιν αὐτοὺς μακράν.

Ἡμεῖς δὲν ἔχομεν καμμίαν ἀξίωσιν ἐπὶ τῆς Τραπέζης, διότι δὲν εἶναι ἡμῶν ἡ Τράπεζα, ἀλλὰ τοῦ Κυρίου. Εἴμεθα ὡς Χριστιανοὶ ἐντεταλμένοι νὰ διατηρῶμεν καθαρὰν τὴν διδασκαλίαν καὶ ἀμόλυντον τὴν Χριστιανικὴν παράστασιν, ἐφ' ὅσον ἔρχονται εἰς γνῶσιν ἡμῶν ὡρισμένα γεγονότα καὶ πράγματα· πέραν τούτων ὅμως δὲν δυνάμεθα νὰ προχωρήσωμεν· δὲν δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν οὔτε τὰς καρδίας οὔτε τὰ ἐλατήρια, οὔτε τὰς διαθέσεις τῶν ἀνθρώπων, πέρα τῶν ὅσα ἐπιτρέπουν εἰς ἡμᾶς νὰ ἴδωμεν. Ἡ φυσικὴ συνέπεια ἑπομένως τῶν ἐλαφρῶς καὶ ἐπιπολαίως σκεπτομένων εἶναι κατάκρισις, φέρουν δὲ ἀκεραίαν ὡς ἄτομα τὴν εὐθύνην τούτου καὶ αὐτὸ τονίζει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Ἐν τῇ τοιαύτῃ συμμετοχῇ ὑπάρχει ἀπάτη, ὑπόκρισις ψεύδους κ.τ.λ. περὶ τῶν ὁποίων ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ λέγει κατηγορημα-

τικῶς ὅτι «βασιλείαν Θεοῦ δὲν θέλουσι κληρονομήσει», ἀλλ' ὅτι ἀναμένει αὐτοὺς ἡ «δικαία κατάκρισις τοῦ Θεοῦ». Ἴσως ἐδῶ νὰ διαφύγῃ ὁ τοιοῦτος ἐκ τῶν χειρῶν τῆς ἀνθρωπίνης δικαιοσύνης, ἀλλ' ἐκεῖ ἀσφαλῶς δὲν θὰ δυνηθῇ. Ὁ μὴ λογαριάζων τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου καταπατεῖ καὶ μολύνει τὰ πάντα.

Ἀδελφὲ ἀναγνῶστα, ἡ Τράπεζα τοῦ Κυρίου καλεῖ ὅλους τοὺς εἰλικρινεῖς πιστοὺς καὶ ἀφωσιωμένους εἰς τὸν Χριστόν. Προσκαλεῖ ὅλου; εἰς αὐτεξέτασιν· ἀποκλείει δὲ τοὺς ζῶντας ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ἢ πεσόντας καὶ μὴ μετανοήσαντας. Ἔλθετε καὶ ἂς ἐξετάσωμεν ἀμερολήπτως, ἀνυστεροβούλως καὶ ταπεινοφρόνως ἑαυτούς, διὰ νὰ μὴ λάβωμεν κατάκρισιν ἐκ τῆς ἀναμνηστικῆς ταύτης Τραπέζης τοῦ Κυρίου. Ἀμήν.

Π. Γ. Λογγινίδης.

Η ΑΓΑΠΗ - ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ

Ὁ γνωστὸς Ἄγγλος συγγραφεὺς Δρώμμονδ καθώρισε τὴν ἀγάπην, ὡς «τὸ μέγιστον πρᾶγμα ἐν τῷ κόσμῳ».

Ἀλλ' εἶναι πολὺ περισσότερον τούτου. Εἶναι τὸ ἀπολύτως μέγιστον ἀγαθόν, διότι αὐτὸς ὁ Θεὸς εἶναι Ἀγάπη.

Ἡ Ἁγία Γραφὴ δὲν ἐπικαλεῖται ἄλλο τι ἀπὸ τὴν ἀγάπην· οὔτε τὴν διάνοιαν ἐπικαλεῖται, οὔτε τὸ λογικόν, ἂν καὶ τούτου βεβαίως πρέπει νὰ γίνεται χρῆσις. Ἐν τῷ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίῳ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς κάμνει ἔκκλησιν πρὸς τὴν ἀγάπην τῶν μαθητῶν Του. «Ἂς μὴ ταράττηται ἡ καρδία ὑμῶν», εἶπεν εἰς αὐτούς, ὅτε ἐπρόκειτο νὰ τοὺς ἐγκαταλείψῃ μόνους ἐν τῷ κόσμῳ. Ἐγνώριζεν, ὅτι θὰ ἐταράττετο ὁ νοῦς των, ὅτι θὰ ἐκλονίζετο τὸ λογικόν των. Δι' αὐτὸ δὲν ἀνέφερε οὔτε διάνοιαν, οὔτε σκέψιν, διότι ἐγνώριζεν, ὅτι ὑπερτέρα ὅλων εἶναι ἡ ἀγάπη, ὅτι τὰ πορίσματα καὶ τὰς ἀποφάσεις τοῦ λογικοῦ τροποποιεῖ καὶ καθορίζει ἡ ἀγάπη. Ἐφ' ὅσον δὲ ἡ πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἀγάπη τῶν μαθητῶν ἔμενεν ἀναλλοίωτος, ἀκλόνητος καὶ πιστή, δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ διασπασθῇ ἡ μετ' Αὐτοῦ ἑνότης των, διὰ τῶν ταραττόντων τὴν διάνοιαν ζητημάτων.

Κατὰ τὴν σημερινὴν ἐποχὴν τῆς περισσείας τῆς ἐπιστήμης, ἀκούομεν πολλάκις νὰ λέγουν: «Δὲν παραδέχομαι τίποτε, τὸ ὁποῖον δὲν ἱκανοποιεῖ τὸ λογικόν μου». Λέγεται δὲ κυρίως τὸ τοιοῦτον ἐπὶ τῶν θρησκευτικῶν ζητημάτων. Καὶ ὅμως οἱ ἰσχυριζόμενοι τοῦτο παραδέχονται καὶ κάμνουν χρῆσιν πολλῶν πραγμάτων, τὰ ὁποῖα βρίθουν μυστηρίων, περὶ τῶν ὁποίων δὲν ἔχομεν καμμίαν ἱκανοποιητικὴν ἐξήγησιν. Καὶ αὐτὴ ἡ ἐπιστήμη δὲν ἐξηγεῖ πολλὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα ἀποκαλύπτει —πῶς, λόγου χάριν, ἐκ τῆς συνθέσεως ἀερίων προκύπτει ρευστόν, πῶς ὁ ἠλεκτρισμὸς ἐμφανίζεται ὑπὸ τρεῖς μορφάς, κλπ. Καὶ ἐδῶ τὸ λογικόν, ἡ διάνοια σταματᾷ ἀμήχανος.

Ἐν τῇ θρησκείᾳ τοὐναντίον ἡ Ἀγάπη ἔρχεται ἀρωγὸς τῆς διανοίας. Βοηθεῖ τὸν ἄνθρωπον ὅπως ἐννοήσῃ· ὅσον δὲ διὰ τὰ λοιπά, δίδει πεποίθησιν.

Εἰς τὸ δέκατον τέταρτον κεφάλαιον τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου, (21) ὁ

Ἰησοῦς λέγει: «Ὁ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ Πατρός Μου, καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω ἐμαυτὸν αὐτῷ». Ἤτοι, ὁ Ἰησοῦς φανερώνει Ἑαυτὸν καὶ τὴν ἀλήθειάν Του εἰς τὸν ἀγαπῶντα Αὐτόν. Ἰδοὺ εἷς σπουδαιότατος νόμος τῆς ζωῆς, ἐφαρμοζόμενος παντοῦ. Μόνον ὁ ἀγαπήσας ὁλοψύχως πρόσωπον ἢ ἀντικείμενόν τι, δύναται νὰ ἐννοήσῃ τοῦτο κατὰ βάθος, ὡς οὐδεὶς ἄλλος δύναται νὰ τὸ ἐννοήσῃ. Πῶς ἠδυνήθησαν οἱ μεγάλοι ἐκεῖνοι φυσιοδῖφαι, ὁ Ἀγασσὶζ καὶ ὁ Ὠδουβών, νὰ μᾶς ἐξηγήσουν τόσον θαυμασίως τὰ τῆς ζωῆς τῶν φυτῶν καὶ τῶν πτηνῶν; Ἁπλούστατα, διότι τὰ ἠγάπων περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον, καὶ διότι τὸ ἐνδιαφέρον τοῦτο τοῖς ἐπέτρεψε νὰ ἐμβαθύνουν καὶ νὰ εἰσχωρήσουν εἰς τὰ ἄδυτα τῆς ζωῆς καὶ τῶν ἠθῶν των. Ἐκεῖνοι οἱ μαθηταί μου, ὅσοι διακρίνονται ἢ διαπρέπουν μεταξὺ τῶν ἄλλων, εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι τρέφουν ἀληθῆ ἀγάπην πρὸς τὰς ἀρχαίας γλώσσας, εἴτε τὴν Ἑλληνικήν, εἴτε τὴν Λατινικήν. Ὁμοίως καὶ οἱ ἄριστοι τῶν μουσικῶν εἶναι οἱ βαθύτερον κατεχόμενοι ὑπὸ τῆς ἀγάπης τῆς μουσικῆς. Ποῖος γνωρίζει κατὰ βάθος τὸν ἄνθρωπον, ἂν ὄχι ἡ μήτηρ ἢ ἡ σύζυγος, ἥτις τὸν ἀγαπᾷ; Ἡ ἀγάπη, ἡ γνησία ἀγάπη, ἀνακαλύπτει καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ κακὰ εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀγαπητοῦ προσώπου, διότι οὐδέποτε τυφλώττει.

Ὁ πρῶτον γράψας τὸ «Ἀγάπη ἐστὶν ὁ Θεὸς» ἦτο ὁ Ἀπόστολος τῆς ἀγάπης, Ἰωάννης. Ἀναγνώσατε τὰς ἐπιστολάς του καὶ τὴν Ἀποκάλυψιν καὶ θὰ ἴδητε πόσα μεγάλα πράγματα ἀνεκάλυψεν εἰς αὐτὸν ἡ ἀγάπη, ἡ ἀποκεκαλυμμένη ἀγάπη. Ἡ ὑπόσχεσις δὲ τοῦ Ἰησοῦ, ὅτι «τὸν ἀγαπῶντά με θέλω ἀγαπήσει καὶ θέλω ἐμφανίσει ἐμαυτὸν εἰς αὐτὸν» μένει ἀληθὴς καὶ ἀναλλοίωτος μέχρι σήμερον καὶ πάντοτε. Διότι εἶναι καὶ τελείως λογικὴ—ἱκανοποιεῖ τὴν διάνοιαν. Ἐν πάσῃ σχέσει τῆς ζωῆς, ***ἡ ἀγάπη ἐννοεῖ. Ἐκεῖ δ' ὅπου δὲν ἐννοεῖ, ἔχει πεποίθησιν.***

Ἡ μεγίστη ἀνάγκη τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι νὰ γνωρίσῃ καὶ νὰ ἐννοήσῃ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Ἀλλὰ τοῦτο μόνον διὰ τῆς ἀγάπης δύναται νὰ κατορθωθῇ. Ἄλλο μέσον δὲν ὑπάρχει.

Μάθετε λοιπὸν νὰ ἀγαπᾶτε τὸν Ἰησοῦν. Συναναστρέφεσθε Αὐτόν! Ὁμιλεῖτε μὲ Αὐτὸν διὰ τῆς προσευχῆς! Δίδετε ἀκρόασιν εἰς ὅσα Αὐτὸς σᾶς λέγει. Αὐτὸς ὑπόσχεται, ὅτι θὰ ἀγαπήσῃ τοὺς ἀγαπῶντας Αὐτόν. Πόσον στενὴν καὶ προσωπικὴν ἔννοιαν ἐκφράζουν οἱ λόγοι οὗτοι! Θὰ ἀγαπήσῃ ἕνα ἕκαστον, καὶ εἰς ἕκαστον, ἀναλόγως τῆς ἀγάπης του, θὰ ἀποκαλύψῃ Ἑαυτόν!

Τὸ νὰ ἐννοῇ τις ὅμως τὸν Κύριον διὰ τῆς τοιαύτης ἀτομικῆς σχέσεως καὶ ἐπικοινωνίας, ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ νὰ ὁμοιάζῃ πρὸς Αὐτόν, διότι ἡ ἀγάπη τείνει εἰς τὸ νὰ διαπλάττῃ τὸν ἀγαπῶντα καθ' ὁμοίωσιν τοῦ ἀγαπωμένου προσώπου. Ἔχομεν δὲ τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ Λόγου ὅτι «θέλομεν εἶσθαι ὅμοιοι αὐτῷ, διότι θέλομεν ἴδει αὐτὸν ὡς εἶναι».

Τὸ θέμα εἶναι ἀπεριόριστον!
Ἡ ἀγάπη εἶναι ἐκ τοῦ Θεοῦ!
Ὁ Θεὸς εἶναι ἀγάπη!

Σύνοψις ὁμιλίας, γενομένης ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Εὐαγγελικῇ
Ἐκκλησίᾳ Ἀθηνῶν ὑπὸ τοῦ αἰδ. Οὐίλλιαμ Ν. Θώμας.

Η ΒΙΒΛΟΣ ΤΟΥ ΣΠΗΛΑΙΟΥ ΘΗΣΑΥΡΩΝ

ΗΤΟΙ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ, ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΑΔΟΧΩΝ ΑΥΤΩΝ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΣΤΑΥΡΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

Ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ἐξεδόθη ὑπὸ τῆς Λονδινείου Θρησκευτικῆς Φυλλαδικῆς Ἑταιρίας μετάφρασις Ἀγγλικὴ τοῦ ἐν τῷ Βρεττανικῷ Μουσείῳ Συριακοῦ χειρογράφου ***Μὲ Ἀρὰθ-Καζέ***, ὑπὸ τοῦ τέως Ἐφόρου τῶν ἐν τῷ Μουσείῳ τούτῳ Αἰγυπτιακῶν καὶ Ἀσσυριακῶν ἀρχαιοτήτων, Sir E. Wallis Budge.

Τὸ σύγγραμμα τοῦτο ἀποδίδεται ὑπὸ τῶν εἰδημόνων εἰς τὸν κατὰ τὸν 4ον αἰῶνα μ. Χ. ἀκμάσαντα Ἐφραὶμ τὸν Σῦρον, ἢ εἴς τινα τῶν ὀπαδῶν του. Εἰς τὰς χώρας τῆς Ἀνατολῆς τὸ ἔργον τοῦτο ἦτο ἀπὸ πολλοῦ γνωστὸν ὑπὸ ἄλλας ὀνομασίας· ἐπὶ δεκατέσσαρας μάλιστα αἰῶνας ἀπετέλεσε τὸ φιλολογικὸν ἐντρύφημα τῶν Χριστιανῶν τῆς Μεσοποταμίας, Συρίας, Παλαιστίνης, Αἰγύπτου, Νουβίας καὶ Ἀβυσσινίας. Οἱ λόγιοι ὅμως τῆς Εὐρώπης δὲν ἔλαβον γνῶσιν αὐτοῦ πρὸ τοῦ 18ου αἰῶνος, ὁπόταν ὁ διάσημος Σύριος Ἀνατολιστὴς Ἀσσεμάνη, εἰς τὸν ὁποῖον ὀφείλεται τὸ κολοσσιαῖον ἔργον τῆς ἐκδόσεως τῶν «Καταλόγων» τῶν ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Βατικανοῦ Ἀνατολικῶν χειρογράφων, ἀνακαλύψας καὶ μελετήσας αὐτὸ μετὰ προσοχῆς, ἀπεφάνθη ὅτι ἐπρόκειτο περὶ σπουδαίου ἱστορικοῦ συγγράμματος, βασιζομένου ἐπὶ τῶν Ἁγίων Γραφῶν, καὶ διαλαμβάνοντος τὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου ἐπὶ 5,500 ἔτη, τὰς δὲ εἰς τὴν ἱστορικὴν ἀφήγησιν παρεμπιπτούσας ποικίλας παραδόσεις ἐχαρακτήρισεν ὡς μύθους ἀστηρίκτους καὶ ἀνωφελεῖς, κυρίως τὰς ἀναφερομένας εἰς τοὺς προκατακλυσμιαίους πατριάρχας καὶ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην διὰ τῆς Μητρὸς αὐτοῦ καταγωγὴν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Κατὰ τὴν ὁμόφωνον γνώμην τῶν μᾶλλον διακεκριμένων θεολόγων καὶ ἀνατολιστῶν τοῦ 19ου αἰῶνος, τὸ σύγγραμμα τοῦτο ἀποτελεῖ πολύτιμον συμβολὴν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Πατριαρχικῆς ἐποχῆς τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς καὶ εἰς τὴν πρωϊμωτάτην ἱστορίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὡς τοιοῦτον δὲ καὶ ἐθεωρήθη κατάλληλον νὰ ἐκδοθῇ ὑπὸ τῆς Φυλλαδικῆς Ἑταιρίας τοῦ Λονδίνου, τῇ προσθήκῃ πολλῶν εἰκόνων καὶ φωτογραφιῶν σχετικῶν τοπείων καὶ ἀρχαιολογικῶν εὑρημάτων, διαπιστούντων τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἀφηγήσεως. Μεταξὺ τῶν τοιούτων εἶναι καὶ λίαν ἐνδιαφέρουσα φωτογραφία μιᾶς ὁδοῦ τῆς ἐσχάτως ἀποκαλυφθείσης ὑπὸ τῆς σκαπάνης τῶν ἀρχαιολόγων πόλεως Οὒρ τῶν Χαλδαίων, πατρίδος τοῦ Ἀβραάμ.

Ὡς ἐπεξήγησιν τοῦ τίτλου τῆς Βίβλου τοῦ Σπηλαίου Θησαυρῶν, ὁ Σῦρος συγγραφεὺς ἔγραψε τὸ «Βίβλος τῆς καταγωγῆς τῶν Γενεῶν», σημαίνων τὴν διὰ τῶν γεναρχῶν —Πατριαρχῶν καὶ Βασιλέων τῆς Π. Διαθήκης καὶ τῶν διαδόχων τούτων— γενεαλογικὴν καταγωγὴν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ τῆς παρθένου Μητρὸς αὐτοῦ ἐκ τοῦ Ἀδάμ. Διαφωνεῖ μὲ τοὺς συγχρόνους του μὴ λογίους Χριστιανούς μὴ παραδεχόμενος ὡς γνησίους τοὺς γενεαλογικοὺς πίνακας τῶν Ἰουδαίων, διότι οὗτοι ἐκάησαν ὑπὸ τοῦ στρατάρχου τοῦ Βαβυλωνίου κατακτητοῦ Ναβουχοδονόσορος,

κατὰ τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν Ἰουδαίων. Τοὺς δὲ νέους πίνακας, τοὺς ὁποίους εὐθὺς μετὰ τοῦτο ἔσπευσαν νὰ καταρτίσωσιν οἱ Ἰουδαῖοι, θεωρεῖ κιβδήλους. Ὡς Σύρος ἀνάγων τὴν καταγωγὴν εἰς τὸν Ἀβραάμ, ὁ συγγραφεὺς τῆς Βίβλου τοῦ Σπηλαίου Θησαυρῶν ἀπέδιδεν ἰδιάζουσαν σημασίαν καὶ ὅλως ἀτομικὸν ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῆς γνησιότητος τῶν γενεαλογικῶν ἐκείνων πινάκων, ἐνδιαφέρον τὸ ὁποῖον συνεμερίζοντο καὶ οἱ Ἄραβες καὶ οἱ Αἰθίοπες καὶ οἱ Αἰγύπτιοι, διότι πάντες οὗτοι ἀπέβλεπον εἰς ἕνα κοινὸν Γενάρχην, οἱ μὲν Ἄραβες διὰ τοῦ Ἰσμαήλ, υἱοῦ τοῦ Ἀβραὰμ διὰ τῆς Ἄγαρ, οἱ δὲ Αἰθίοπες διὰ τοῦ Χοὺς καὶ οἱ Αἰγύπτιοι διὰ τοῦ Μισραΐμ, ἀμφοτέρων ἀπογόνων τοῦ Χὰμ, υἱοῦ τοῦ Νῶε.

Ἀπόδειξις τοῦ ἐνδιαφέροντος τούτου ὑπῆρξεν ἡ κυκλοφορία τῆς Βίβλου τοῦ Σπηλαίου Θησαυρῶν ὑπὸ ἑτέραν ὀνομασίαν εἰς Ἀραβικὴν μετάφρασιν μεταξὺ τῶν Ἀράβων Χριστιανῶν καὶ εἰς τὴν Αἰθιοπικὴν μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν τῆς Νουβίας καὶ Ἀβυσσινίας.

Τὸ σύγγραμμα τοῦ Σύρου Χριστιανοῦ, ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι πολύτιμος συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου μερίμνης τοῦ Θεοῦ διὰ μέσου τῶν αἰώνων, ἔχει καὶ ἀξίαν διὰ τοὺς ἐνδιαφερομένους εἰς τὴν διαπίστωσιν τῆς ἀκριβείας τῆς Π. Διαθήκης ὑπὸ τῆς ἀρχαιολογίας. Ἀπόδειξις τούτου εἶναι τὰ ἐσχάτως ἀνακαλυφθέντα ἐν Μεσοποταμίᾳ ποικίλα ἀρχαιολογικὰ εὑρήματα, σφηνοειδεῖς ἐπιγραφαί, ἀνάγλυφα, καὶ ἐρείπια παντὸς εἴδους, τὰ ἐπιβεβαιοῦντα τὰ ἐν τῇ Βίβλῳ τοῦ Σπηλαίου Θησαυρῶν, ταὐτοχρόνως δὲ πρὸς πολλὰ μέρη τῆς Γραφικῆς ἀφηγήσεως σχετικά. Τοιαῦτα εἶναι τὰ σχετιζόμενα μὲ τὴν κατάστασιν τῶν κατοίκων τῆς Χαλδαίας ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀβραάμ, ὅτε διετάχθη οὗτος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ νὰ ἐξέλθῃ τῆς πατρίδος αὐτοῦ Οὒρ καὶ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν ἄγνωστον εἰς αὐτὸν χώραν τῆς Χαναάν. Τὸ γεγονὸς τοῦτο εἶναι ἱστορικόν· συνέβη περὶ τὸ ἔτος 2,000 π. Χ. ὁπότε ὁ μέγας κατακτητὴς καὶ σοφὸς νομοθέτης Χαμμουραβῆ κατέκτησεν ὁλόκληρον τὴν Βαβυλωνίαν, ὅπου ἡ εἰδωλολατρεία ἦτο ἤδη πρὸ πολλοῦ ἐξηπλωμένη· ἡ δὲ πρὸς τὸν Ἀβραὰμ διαταγὴ τοῦ Θεοῦ σκοπὸν εἶχε νὰ ἀποσπάσῃ τοῦτον ἀπὸ τὸ εἰδωλολατρικὸν περιβάλλον καὶ νὰ τὸν καταστήσῃ ἀντιπρόσωπον καὶ ἑρμηνευτὴν τῆς λατρείας τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου Ἀληθινοῦ Θεοῦ. Ἐκ τῆς Βίβλου τοῦ Σπηλαίου Θησαυρῶν πληροφορούμεθα ὅτι ἀπὸ τῆς παιδικῆς αὐτοῦ ἡλικίας ὁ Ἀβραὰμ ἀπεστρέφετο τὴν λατρείαν τῶν εἰδώλων, ὅτε δὲ ἀναγκασθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Θάρα, ὅστις κατεσκεύαζεν εἴδωλα πρὸς πώλησιν, νὰ μεταβαίνῃ εἰς τὴν ἀγορὰν διὰ νὰ πωλῇ τὰ πήλινα ταῦτα ὁμοιώματα τοῦ δαίμονος, ὅστις ἐθεωρεῖτο ὁ προστάτης τῶν οἰκιῶν, ὁ δωδεκαετὴς Ἀβραάμ, ἀντὶ νὰ συνιστᾷ εἰς τοὺς ἀγοραστὰς τὸ προϊὸν τῆς οἰκογενειακῆς ταύτης βιομηχανίας, τοὺς ἀπέτρεπε, λέγων, «Διατί νὰ ἀγοράσητε πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ σᾶς βοηθήσῃ;» Τοιουτοτρόπως δὲ ἀπεμάκρυνε τοὺς θέλοντας νὰ ἀγοράσωσι τὰ εἴδωλα. Ἡ παράδοσις αὕτη, τὴν ὁποίαν ἀναγράφει ὡς γεγονὸς τὸ Βιβλίον τοῦ Σπηλαίου Θησαυρῶν, εὑρίσκει ὑποστήριξιν ἐκ τῆς ἀνακαλύψεως εἰς τὰ ἐρείπια τῆς Οὒρ καὶ ἄλλων ἀρχαίων πόλεων τῆς Βαβυλωνίας, πλήθους πηλίνων ἀγαλματίων, παριστανόντων τὸν δυσειδῆ δαίμονα Παψούκαν, τὸν προστάτην τῶν οἰκιῶν. Καὶ ἄλλας παραδόσεις ἀναφερομένας ἐν τῇ Βίβλῳ τοῦ Σπηλαίου Θησαυρῶν ἐπιβεβαιοῖ ἡ ἀρχαιολογία, ἰδίως

διὰ τῶν σφηνοειδῶν ἐπιγραφῶν, πολλαὶ τῶν ὁποίων μέχρι τοῦδε διεπίστωσαν τὴν ἀκρίβειαν καὶ πολλῶν τῶν ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ ἀναφερομένων γεγονότων.

Ὅτι ὁ συγγραφεὺς τῆς Βίβλου τοῦ Σπηλαίου Θησαυρῶν εἶχεν ὑπ' ὄψιν του τὰς διαφόρους προγενεστέρας πηγάς, εἴτε φιλολογικάς, εἴτε ἱστορικάς, καταφαίνεται ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔργου. Λέγοντες δὲ φιλολογικάς, ἐννοοῦμεν εἴτε συγγράμματά τινα Ἰουδαίων συγγραφέων, τῶν ἀμέσως πρὸ Χριστοῦ αἰώνων, εἴτε Χριστιανικὰ τοιαῦτα τῶν μεταποστολικῶν αἰώνων, ἅτινα συγχωνευόμενα σήμερον ὑπὸ τὸ ὄνομα ***Ἀπόκρυφα***, ἐβασίζοντο μὲν ἐπὶ τῶν Ἁγίων Γραφῶν καὶ τῶν ἱερῶν παραδόσεων, ἀλλὰ περιεῖχον ταυτοχρόνως καὶ πολλὰ τὰ φαντασιώδη, ὥς δ' ἐκ τούτου θὰ ἠδύναντο νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς ἐλαφρὰ Χριστιανικὴ φιλολογία, διότι ἀπετέλουν ἐπὶ πολὺν χρόνον τὸ μόνον ἀνάγνωσμα τῶν Χριστιανῶν, ἐκτὸς ἐκείνων τῶν ὀλίγων τῶν δυναμένων νὰ ἀποκτήσωσι χειρόγραφον ἀντίτυπον τῆς Π. Διαθήκης κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν μετάφρασιν τῶν Ἑβδομήκοντα. Ἱκανοποίουν τὸν πόθον καὶ τὴν ἀνάγκην, ἣν ᾐσθάνοντο οἱ εὐσεβεῖς, νὰ γνωρίσωσι περισσότερα περὶ τοῦ Θείου σχεδίου ἐν τῇ Παλαιᾷ Οἰκονομίᾳ, ὡς καὶ περὶ τῆς ζωῆς καὶ τῶν ἔργων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν περιπετειῶν τῶν Ἀποστόλων κατὰ τὰς ἱεραποστολικάς των περιοδείας ἀνὰ τὴν Ἀφρικὴν καὶ τὰς Ἰνδίας. Μεταξὺ τῶν ἀρχαιοτάτων τῶν τοιούτων συγγραμμάτων ἦτο καὶ ἡ Βίβλος τοῦ Ἐνώχ, τῆς ὁποίας σώζεται μόνον ἀπόσπασμα ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ Ἰούδα (ἐδάφ. 14,15) καὶ ἥτις διατηρεῖται μερικῶς εἰς Αἰθιοπικὴν μετάφρασιν ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ, ἥτις πάλιν μετεφράσθη ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ Ἑβραϊκοῦ κειμένου. Τὸ ἀρχαιότατον δὲ ὅλων εἶναι ἡ Βίβλος τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὔας, τοῦ ὁποίου ἱκανὰ χωρία ἀναφαίνονται ἐν τῇ Βίβλῳ τοῦ Σπηλαίου Θησαυρῶν. Ὡς πρὸς τὰς ἱστορικὰς πηγὰς τῆς ἀπασχολούσης ἡμᾶς Βίβλου τοῦ Σπηλαίου Θησαυρῶν, ἐκτὸς τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς ἦσαν τὰ χρονικὰ τῶν Βαβυλωνίων καὶ Ἀσσυρίων τὰ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν μεταγλωττισθέντα εἴτε ὑπὸ Ἑλλήνων οἵτινες μετέβησαν εἰς τὴν Βαβυλῶνα καὶ ἐσπούδασαν τὴν ἱστορίαν, τὸ θρήσκευμα, καὶ τὴν γλῶσσαν τῆς χώρας ἐκείνης, εἴτε ὑπὸ Βαβυλωνίων λογίων καλῶς γνωριζόντων τὴν Ἑλληνικήν, ὡς οἱ ὑπὸ τοῦ Στράβωνος ἀναφερόμενοι ἀστρονόμοι καὶ μαθηματικοί.

Ὑφ' ὅλας ὅμως ταύτας τὰς ἐπόψεις, εἴτε ὡς παρέχουσα νέας ἀπόψεις τῆς ζωῆς τῶν μεμακρυσμένων ἐκείνων αἰώνων, τὰς ὁποίας ἐπιβεβαιοῖ ἡ ἀρχαιολογία, εἴτε ὡς διαπιστοῦσα τὴν σταθερὰν ἐξέλιξιν τοῦ Θείου σχεδίου ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος ἀπὸ τῆς πτώσεως τοῦ Ἀδὰμ μέχρι τῆς διὰ τοῦ Χριστοῦ ἐξιλαστικῆς θυσίας, ἡ Βίβλος τοῦ Σπηλαίου Θησαυρῶν εἶναι εὕρημα ἐκ τῶν μᾶλλον ἐνδιαφερόντων, ἡ δὲ τόσον καλλιτεχνικὴ ἔκδοσις αὐτῆς φιλοκαλουμένη καὶ ὑπὸ τόσων διαπειστηρίων τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης θὰ ἀποτελέσῃ πολύτιμον προσθήκην εἰς πᾶσαν βιβλιοθήκην λογίων.

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ.

Ζήτημα ἀπασχολοῦν ὡρισμένους Εὐαγγελικοὺς κύκλους τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς ἠπειρωτικῆς Εὐρώπης, γενικώτερον δὲ τὸ ἐνδιαφέρον παντὸς Χριστιανοῦ, εἶναι τὸ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς Ἑβραϊκῆς φυλῆς. Ὁ ἀντικειμενικὸς οὗτος σκοπὸς παρουσιάζει μεγάλας δυσχερείας καὶ προβλήματα ὁμολογουμένως περίπλοκα καὶ δύσλυτα. Πρὸς διευκρίνισιν τούτων συνεκροτήθησαν τὸν παρελθόντα Ἀπρίλιον δύο συνέδρια, ἐν Βαρσοβίᾳ καὶ ἐν Βουδαπέστῃ, αἱ δὲ κατὰ ταύτας συζητήσεις διεξήχθησαν ἐπὶ τῇ βάσει πληροφοριῶν, τὰς ὁποίας παρεῖχεν ἐπίσημος στατιστικὴ καὶ εἰδικαὶ ἐκθέσεις εἰδημόνων.

Στατιστικὴ τῶν Ἑβραϊκῶν πληθυσμῶν.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν καθ' ὅλον τὸν κόσμον Ἑβραίων δὲν δύναται νὰ ἐξακριβωθῇ εἰμὴ κατὰ προσέγγισιν, διὰ τὸν λόγον ὅτι εἰς πολλὰς χώρας ἡ ἀπογραφὴ τοῦ πληθυσμοῦ δὲν λαμβάνει ὑπ' ὄψει τὸ θρήσκευμα. Αἱ μεταπολεμικαὶ μεταβολαὶ τοῦ χάρτου τῆς Εὐρώπης καὶ αἱ ἀλλεπάλληλοι ἔκτοτε γενόμεναι μεταναστεύσεις ὁλοκλήρων πληθυσμῶν, ἀπετέλεσαν ὡσαύτως κώλυμα πρὸς τοῦτο. Παρ' ὅλας ὅμως ταύτας τὰς δυσχερείας, καὶ δι' αὐστηρᾶς ἐξελέγξεως τῶν διαθεσίμων πηγῶν, κατηρτίσθη ἀξιόπιστος στατιστικὴ τῶν εἰς τὰς διαφόρους χώρας τοῦ κόσμου ὑπαρχόντων σήμερον Ἑβραίων.

ΕΥΡΩΠΗ	
Βρεττανικαὶ νῆσοι	310,000
Κάτω Χῶραι	110,000
Βέλγιον	50,000
Γαλλία	155,000
Ἱσπανία καὶ Πορτογαλλία	4,500
Ἰταλία	72,000
Ἑλβετία	21,000
Δανιμαρκία	5,000
Νορβηγία	1,500
Σουηδία	6,500
Φινλανδία	2,000
Γερμανία	550 000
Τσεχο-Σλοβακία	360,000
Αὐστρία	350,000
Οὐγγαρία	500,000
Γιουγοσλαυία	65 000
Βουλγαρία	40,000
Ἑλλὰς	88,000
Τουρκία	90,000
Ρουμανία	950,000
Οὐκρανία	2,375,000
Ρωσσία	685,000
Πολωνία	2,870,000
Βαλτικὰ κράτη	460,000
Ἐν συνόλῳ	10,119,500

ΑΣΙΑ	
Τουρκία	78,000
Συρία	40,000
Παλαιστίνη	160,000
Ἀραβία	25,000
Ἰρὰκ	87,000
Περσία	50,000
Ἰνδίαι	41,000
Ρωσσία	100,000
Ἰαπωνία	2,000
Κίνα	1,000
Λοιπὰ κράτη Ἀσίας	160,000
Ἐν συνόλῳ	744,000

ΑΜΕΡΙΚΗ	
Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι	3,750,000
Καναδᾶς	160,000
Κεντρῴα Ἀμερικὴ	17,000
Δυτικαὶ Ἰνδίαι	6,000
Ἀργεντινὴ Δημοκρατία	145,000
Λοιπὰ κράτη Νοτίου Ἀμερικῆς	7,500
Ἐν συνόλῳ	4,085,000

ΑΦΡΙΚΗ	
Βορειος Ἀφρική	258,000
Αἴγυπτος	55,000
Ἀβησσυνία	80,000
Λοιπὴ Ἀφρικὴ	64,000
Ἐν συνόλῳ	457,000

ΑΥΣΤΡΑΛΑΣΙΑ	
Αὐστραλία	21,500
Νέα Ζηλανδία	2,400
Νῆσοι τοῦ Εἰρηνικοῦ	1,600
Ἐν συνόλῳ	25,500

Σύνολον παγκοσμίου Ἑβραϊκοῦ πληθυσμοῦ 15,431,000

Ἡ διασπορὰ τῶν Ἰουδαίων καθ' ὅλην τὴν ὑφήλιον ἀποτελεῖ γεγονὸς μοναδικὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ, τὸ δὲ παραδοξότερον ηὐξήθη ἡ φυλὴ αὕτη, εἰς τὸ πεῖσμα τῶν περιπετειῶν καὶ διωγμῶν διὰ τῶν ὁποίων διῆλθε, ἀριθμητικῶς καὶ σήμερον εὑρίσκεται πολυπληθεστάτη, ἰδίως εἰς τὰς Χριστιανικὰς χώρας.

Οἱ Ἑβραῖοι ταξινομοῦνται κατὰ πατριὰς ὡς ἑξῆς: α') Οἱ ***Ἀσχεναζίν***, οἵτινες εἶναι ἀπόγονοι τῶν κατὰ τὸν 13ον καὶ 14ον αἰῶνα ἐκδιωχθέντων ἐκ τῆς Γερμανίας, καὶ ἐγκατασταθέντων εἰς τὴν Πολωνίαν, τὴν Λιθουανίαν καὶ τὴν Λευκὴν Ρωσσίαν. Ἀποτελοῦν σήμερον τὴν συμπαγεστέραν ὅλων τῶν Ἑβραϊκῶν ὁμάδων, ἀνερχόμενοι εἰς $2\,{}^1/_2$ ἑκατομμύρια λαοῦ εἰς τὴν Πολωνίαν, εἰς 3 ἑκατομμύρια εἰς τὰς Σοβιετικὰς ἐπικρατείας καὶ εἰς 1 ἑκατομμύριον εἰς τὴν Ρουμανίαν. Ἐκ τῶν Ἀσχεναζὶμ πολλοὶ μετηνάστευσαν εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας κατὰ τὴν παρελθοῦσαν πεντηκονταετίαν. Οἱ Ἀσχεναζὶμ διακρίνονται ἀπὸ τὰς ἄλλας ὁμάδας κατὰ τὴν γλῶσσαν. Ὁμιλοῦν πάντες ἀνεξαιρέτως τὴν αὐτὴν διάλεκτον, τὴν λεγομένην Γιουδικήν, ἥτις εἶναι κρᾶμα Γερμανικῆς, ἀναμίκτου μετὰ Ἑβραϊκῶν καὶ Σλαυϊκῶν λέξεων.

Οἱ Ἀσχεναζὶμ ὑποδιαιροῦνται εἰς Χασσιδὶμ καὶ Μιθναγδὶμ — δύο ὁμάδας, τὰς ὁποίας δὲν χωρίζει ποσῶς τὸ δόγμα, ἀλλὰ μόνον ὁ τύπος καὶ τὸ πνεῦμα τῆς λατρείας. Οἱ μὲν Μιθναγδὶμ εἶναι οἱ ***τυπικοί***, οἱ ἀκολουθοῦντες μέχρι κεραίας τὰς ραββινικὰς καὶ Ταλμουδικὰς διατάξεις, ἐνῷ οἱ Χασσιδὶμ ἀποκρούουν τὴν τυπικότητα ταύτην, βασίζοντες τὴν λατρείαν ἐπὶ τοῦ ἐνδομύχου, βαθέος θρησκευτικοῦ συναισθήματος. Ὡς πνευματικόν των ἡγέτην ἀναγνωρίζουν, ὄχι τὸν Ἀρχιραββῖνον, ἀλλὰ τὸν Σαδδὶκ (δίκαιον), ἀπόγονον τοῦ ἀκμάσαντος κατὰ τὸν 18ον αἰῶνα πνευματικὸν ἡγέτην, τὸν Ἰσραὴλ-Βαλ-Σημ-Τόβ. Αἱ δύο αὐταὶ ὑποδιαιρέσεις τῶν Ἀσχεναζὶμ συνησπίσθησαν τελευταίως εἰς προσπάθειαν κοινὴν ὑπὲρ τῶν πατρίων καὶ πρὸς διαρρύθμισιν τῆς λαϊκῆς ἐκπαιδεύσεως συμφωνότερον πρὸς τὴν παλαιὰν Ταλμουδικὴν παράδοσιν.

Παρ' ὅλα ταῦτα, πλεῖστοι τῶν Ἑβραίων τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἔχουν ἀποχωρισθῆ ἀπὸ τῆς ὀρθοδοξούσης μερίδος τῶν ὁμοφύλων των, προσκολληθέντες ἄλλοι εἰς τὸν Σιωνισμόν, ἄλλοι εἰς τὸν Σοσιαλισμὸν ἢ εἴς τινα τῶν Ἐργατικῶν Ὀργανώσεων, οἱ δὲ λοιποὶ ἀποκλίνουν σταθερῶς ὑπὲρ συγχωνεύσεως καὶ ἀφομοιώσεως πρὸς τὸ μὴ Ἑβραϊκὸν περιβάλλον. Οἱ τοιοῦτοι ἀξιοῦν ὅπως ἀντικατασταθῇ ἡ «Γιουδική» διάλεκτος ὑπὸ τῆς καθομιλουμένης ἑκάστης χώρας ὅπου εὑρίσκονται Ἑβραῖοι. Καὶ οἱ Σιωνισταὶ ὡσαύτως ἀποκρούουν τὴν Γιουδικήν, ἀλλ' ἀπὸ ἄλλης ἀπόψεως, διὰ τὸν λόγον δηλαδὴ ὅτι εἶναι ἡ γλῶσσα τῆς Διασπορᾶς, μόνη δὲ ἡ Ἑβραϊκὴ εἶναι ἡ πραγματικὴ γλῶσσα πάντων τῶν Ἑβραίων.

Αἱ ἐργατικαὶ τάξεις τῶν Ἑβραϊκῶν πληθυσμῶν τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης συνετάχθησαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲ τὸν Σοσιαλισμόν, ἀποτελοῦντες τὸν «Σύνδεσμον τοῦ Ἑβραϊκοῦ Σοσιαλισμοῦ». Ἀποκρούουν τὰς ἐθνικιστικὰς βλέψεις τοῦ Σιωνισμοῦ καὶ ἀνθίστανται εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἑβραϊκῆς γλώσσης εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα, ὑποστηρίζοντες τὴν χρῆσιν τῆς Γιουδικῆς. Ἀδιαφοροῦν τελείως πρὸς τὴν θρησκείαν, ἡ δὲ ἄκρα ἀριστερὰ αὐτῶν καταπολεμεῖ ταύτην φανερά.

Τέλος, ὑπὸ τὴν κατηγορίαν Ἀσχεναζὶμ διακρίνεται πολυάριθμος μερίς, ἡ τῶν Ἀναμεμορφωμένων Ἑβραίων, οἵτινες ἀνήκουν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τὴν τάξιν τῶν εὐπόρων καὶ διανοουμένων. Πλεονάζουν εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας καὶ εἰς τὴν δυτικὴν Εὐρώπην. Συνιστοῦν τὴν πλήρη πρὸς τὴν ξενίζουσαν αὐτοὺς χώραν ἀφομοίωσιν, ἐθνικῶς τε καὶ γλωσσικῶς, αἱ δὲ θρησκευτικαί των πεποιθήσεις ἀποτελοῦν σύστημα θεϊσμοῦ, ἔχον Ἑβραϊκὸν χαρακτῆρα, ἀλλ' οὐδεμίαν καταφανῆ πνευματικὴν ἐπίδρασιν ἐξασκοῦν.

Οἱ Σεφαρδὶμ ἀποτελοῦν τὴν δευτέραν κατηγορίαν τῶν Ἑβραίων. Οὗτοι κατὰ μὲν τὸ 1492 ἐξεδιώχθησαν ἐκ τῆς Ἱσπανίας, κατὰ δὲ τὸ 1497 ἐκ τῆς Πορτογαλλίας. Μετηνάστευσαν τότε πρὸς τρεῖς κατευθύνσεις, οἱ μὲν πρὸς τὴν βόρειον Ἀφρικήν, ἀπὸ τοῦ Μαρόκκου μέχρι τῶν πρὸς νότον περάτων τῆς Αἰγύπτου, οἱ δὲ πρὸς τὸ Ὀθωμανικὸν Κράτος, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐξετείνετο ἀπὸ τῆς Παλαιστίνης μέχρι τῶν προθύρων τῆς Βιέννης, οἱ δὲ λοιποὶ πρὸς τὰς χώρας τῆς δυτικῆς Εὐρώπης — Γαλλίαν, Ὁλλανδίαν, Γερμανίαν καὶ Ἰταλίαν. Οἱ μετανάσται οὗτοι ἀνήκοντες εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις τῆς κοινωνίας ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, μετέφεραν εἰς τὰς χώρας ἐκείνας μὲ τὰ πλούτη των καὶ τὴν Ἱσπανικὴν γλῶσσαν καὶ τὸν ἰδιάζοντα πολιτισμὸν τῆς χώρας ἐκείνης, διασωθέντα ἐκ πρωϊμοτέρου τινὸς πολιτισμοῦ, ἐξαφανισθέντος πρὸ πολλοῦ. Οἱ Ἱσπανο-Ἰουδαῖοι οὗτοι ἀντιπροσωπεύουν τὴν ἀριστοκρατίαν τῆς Ἑβραϊκῆς φυλῆς. Διαφέρουν τῶν Ἀσχεναζὶμ κατὰ τὴν γλῶσσαν ἐν πρώτοις, ἥτις εἶναι παλαιά τις Ἱσπανικὴ διάλεκτος εἰς τὴν ὁποίαν προσετέθησαν λέξεις Ἑβραϊκαὶ καὶ ἄλλαι. Ἐδόθη τὸ ὄνομα ***λαδίνο*** εἰς τὴν τάξιν τῆς λατρείας τῶν συναγωγῶν των, ἥτις ὁμοιάζει πρὸς τὴν τῶν Χασσιδίμ. Διαφέρουν καὶ κατὰ τὴν ὀρθοτέραν προφορὰν τῶν παλαιῶν Ἑβραϊκῶν λέξεων. Ἡ προφορὰ αὕτη ἐχρησίμευσεν ὡς ὑπόδειγμα εἰς τοὺς λογίους τῆς Εὐρώπης ἐν τῇ μελέτῃ τῆς ἀρχαίας Ἑβραϊκῆς. Τέλος διαφέρουν διὰ τοῦ καθαρωτέρου Σημιτικοῦ τύπου των, ὀφειλομένου κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἰς τὸ ὅτι δὲν ἔρχονται εἰς ἐπιμιξίαν μετὰ τῶν Ἀσχεναζίμ, καίτοι διατηροῦν φιλικωτάτας πρὸς αὐτοὺς σχέσεις. Εἶναι συντηρητικώτατοι, διασώζοντες πολιτισμὸν ἀρχαῖον, ἐξαφανισθέντα ἐν μέρει.

Οἱ Σεφαρδὶμ τῆς δυτικῆς Εὐρώπης τοὐναντίον, ἀπέβαλον τὴν συντηρητικότητα ταύτην καὶ τοὺς πατροπαραδότους ἐκείνους χαρακτῆράς των, ἀφομοιωθέντες τελείως πρὸς τὸ νέον περιβάλλον των εἰς τὰς χώρας, εἰς τὰς ὁποίας ζῶσι.

Γ΄. Ἡ τρίτη κατηγορία περιλαμβάνει τοὺς Γεμενίτας τῆς νοτίου Ἀραβίας, ὁπόθεν ἡ πεῖνα καὶ οἱ διωγμοὶ ἠνάγκασε πολλοὺς νὰ καταφύγωσιν εἰς τὸ Ἄδεν, εἰς τὴν Ἰταλικὴν Ἐρυθραίαν καὶ εἰς τὴν Παλαιστίνην. Ἄλλοι Ἑβραῖοι τῆς αὐτῆς κατηγορίας εἶναι οἱ τοῦ Σουδὰν καὶ τῆς Σαχάρας, οἱ τῆς Περσίας καὶ Βουχάρας, οἱ Φαλάσσα τῆς Ἀβησσυνίας καὶ οἱ «Μπὲν Ἰσραὲλ» τῆς Βομβάης,

οἱ μαῦροι Ἑβραῖοι τῆς Κοχιγκίνας, πιθανῶς Αἰθίοπες δοῦλοι καταναγκασθέντες ὑπὸ τῶν Σημιτῶν κυρίων των νὰ ἀσπασθοῦν τὸν Ἰουδαϊσμόν.

Οἱ Ἑβραῖοι τῶν Μωαμεθανικῶν χωρῶν ὑπολείπονται κατὰ τὴν διανοητικὴν καὶ ἠθικὴν ἀνάπτυξιν τῶν ὁμοφύλων των κατοίκων Χριστιανικῶν χωρῶν. Μεταξὺ τῶν τῆς πρώτης ταύτης κατηγορίας οὐδέποτε ἀνεφάνη κίνημά τι θρησκευτικὸν ἢ ἐκπολιτιστικόν, δυνάμενον νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν πρόοδον τῆς ἐθνικῆς ζωῆς. Συνάγεται ὅθεν λογικῶς, ὅτι ἡ ἐπίδρασις τοῦ Χριστιανισμοῦ, εἴτε ἄμεσος, εἴτε ἔμμεσος, ὑπῆρξε τὰ μάλιστα εὐεργετικὴ διὰ τοὺς ἐν Εὐρώπῃ Ἑβραίους.

Ἡ σύγχρονος θέσις τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ.

Ὁ πόλεμος μετέβαλεν ἐκ βάθρων τὴν θέσιν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ, ἰδίως ἐν Εὐρώπῃ. Μεταναστευτικὸν ρεῦμα ἐκ τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης ηὔξησε τοὺς Ἑβραϊκοὺς πληθυσμοὺς ὡρισμένων Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν. Ἐξ ἄλλου οἱ Ἑβραῖοι ἀπολαμβάνουν σήμερον παντοῦ τὰ αὐτὰ πολιτικὰ καὶ θρησκευτικὰ δικαιώματα ὡς καὶ οἱ λοιποὶ πολῖται—πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν συνέβαινε πρὸ τοῦ 1914. Παρ' ὅλα ταῦτα ὅμως, ἀνεπτύχθησαν προσφάτως κρούσματα ἀντισημιτισμοῦ εἰς τὴν κεντρῴαν Εὐρώπην, τὴν Αἴγυπτον, τὴν Παλαιστίνην, καὶ αὐτὴν τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας. Εἰς ταῦτα συνέτεινεν ἡ Ἰουδαϊκὴ ἀποκλειστικότης, ἡ οἰκονομικὴ εὐρυχωρία καὶ ἡ ἀνεγνωρισμένη ὑπεροχὴ τῶν Ἑβραίων εἰς τὰς χρηματιστικὰς ἐπιχειρήσεις, ἡ προσχώρησις τόσων Ἑβραίων εἰς τὸν Σοσιαλισμόν, καὶ τέλος ἡ εἰς αὐτοὺς ἐδαφικὴ ἀπονομὴ ἐν Παλαιστίνῃ.

Ἀπὸ ἀπόψεως θρησκευτικῆς οἱ πλεῖστοι τῶν διανοουμένων Ἑβραίων πάσης χώρας ἐστράφησαν πρὸς τὴν ἀθεΐαν ἢ τὸν ἀγνωστικισμόν. Ἡ θρησκευτικὴ ἀπάθεια καὶ ἀδιαφορία αὐξάνει καταπληκτικῶς. Τὸ ἐπίπεδον τῆς ἠθικῆς καταπίπτει εἰς πλεῖστα σημεῖα. Ἐσημειώθη, ὅτι εἰς τὰς Ἡνωμ. Πολιτείας 80 % τῶν ἐκεῖ Ἑβραίων ἐγκατέλιπον τὴν συναγωγήν, εἰς δὲ τὸ Βερολῖνον περίπου 65 %, ζητοῦντες ἔμπνευσιν καὶ ὤθησιν ἄλλοθεν, ἰδίως εἰς τὸν Σοσιαλισμὸν καὶ εἰς τὰς ἐργατικὰς ὀργανώσεις. Ἡ αὐτόκλητος «Χριστιανικὴ Ἐπιστήμη» ἐν Ἀμερικῇ ἔχει προσελκύσει μέγα μέρος τῆς διανοουμένης Ἑβραϊκῆς νεολαίας. Αὐτὸ τοῦτο συνέβη καὶ μὲ τὸν πνευματισμὸν καὶ τὸν ἐθνικισμόν, διὰ τῶν ὁποίων πλεῖστοι ἐζήτησαν ν' ἀντικαταστήσουν τὴν θρησκείαν.

Δὲν εἶναι εὔκολον νὰ ἀποφανθῇ τις περὶ τῆς πραγματικῆς ἀξίας τοῦ ἐθνικιστικοῦ κινήματος τῶν Ἑβραίων· εἶναι ὅμως βέβαιον ὅτι ὁ Σιωνισμὸς ἀποτελεῖ θετικὸν παράγοντα τῆς ζωῆς τῶν συγχρόνων Ἑβραίων, ἰδίως ἐν Πολωνίᾳ καὶ Ρουμανίᾳ. Ὁ Σιωνισμὸς τῶν Ἑβραίων τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς καὶ τῆς Βορείου Ἀμερικῆς εἶναι μᾶλλον θεωρητικός, ἐξωτερικευόμενος διὰ χρηματικῆς ὑποστηρίξεως. Ἡ πλειονότης τῶν φιλελευθέρων Ἑβραίων τῆς Εὐρώπης φαίνεται ἐξ ἴσου ἀντίπαλος τῆς ἰδέας τοῦ Σιωνισμοῦ καὶ τοῦ Ἐθνικισμοῦ.

Ὅλαι αἱ ἀνωτέρω μεταβολαὶ καὶ ροπαὶ ἀποτελοῦν, ὅσον ἀφορᾷ τὸν εὐαγγελισμὸν τῶν Ἰουδαίων, ἀφ' ἑνὸς μὲν κωλύματα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἥκιστα ἐνθαρρυντικὰ στοιχεῖα. Ἡ ἐγκατάλειψις τῆς συναγωγῆς ὑπὸ τόσων Ἰουδαίων δὲν σημαίνει μοιραίως καὶ προθυμίαν ὅπως δεχθοῦν τὰς ἀληθείας τοῦ Εὐαγγελίου, ἀλλὰ μᾶλλον

τὴν γενικὴν αὐτῶν ἀδιαφορίαν πρὸς τὴν θρησκείαν, τὴν ὁποίαν ἐπιφέρει ἐπίσης συχνὰ καὶ ὁ ὑλισμός. Τοὐναντίον ὁ ἀντισημιτισμὸς συσφίγγει τὸν μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων δεσμόν· τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα ἐπιφέρει καὶ ὁ Σιωνισμός, ἡ συνείδησις αὕτη τοῦ φυλετισμοῦ. Ἡ δὲ πρὸς τὸ Εὐαγγέλιον ἀντίστασις πλείστων Ἑβραίων δὲν βασίζεται εἰς ἐπιθυμίαν ὅπως φρουρηθῇ ἡ Συναγωγή, ἀλλ᾽ ἐκ φόβου μήπως ἐκμηδενισθῇ τὸ ἐθνικὸν φρόνημα, Τὸ ἔργον λοιπὸν τοῦ Εὐαγγελίου μεταξὺ τῶν Ἑβραίων εἶναι ἐκ τῶν μᾶλλον ἀκανθωδῶν καὶ δεῖται δεξιότητος καὶ λεπτότητος ἐν τῇ διεξαγωγῇ.

Παρὰ πάσας ὅμως τὰς ἀντιξόους ταύτας συνθήκας, οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ ὅτι ἔχει ἀναφανῇ νέον πνεῦμα ἐρεύνης μεταξὺ τῶν Ἑβραίων. Ἀποτελεῖ δὲ τοῦτο σημαντικὴν πρόοδον, διότι ἀνοίγει τὴν θύραν, τὴν ὁποίαν ἡ προαιώνιος Ἰουδαϊκὴ ἀποκλειστικότης ἐτήρει κλειστὴν πρὸς τὸ Εὐαγγέλιον. Ὁ νέος οὗτος πνευματικὸς προσανατολισμὸς τῆς ἑβραϊκῆς φυλῆς—λογικὴ συνέπεια τῶν φιλελευθέρων συνθηκῶν τῆς νεωτέρας κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς ζωῆς τῶν λαῶν—ἀφίνει ἐλεύθερον τὸν Ἑβραῖον νὰ ἀκούσῃ καὶ ἀμερολήπτως νὰ κρίνῃ τὰς ἀξιώσεις τοῦ Χριστιανισμοῦ. Εἰς τοὺς Χριστιανοὺς ἀπόκειται νὰ παρουσιάσωσι τὸν Χριστὸν εὐπροσδέκτως, ὄχι διὰ τοῦ λόγου μόνου, ἀλλὰ καὶ ἐμπράκτως, εἰς πάσας τὰς μετὰ τῶν ἀπολωλότων τέκνων τοῦ Ἰσραὴλ σχέσεις αὐτῶν, ἵνα πεισθῶσιν οὗτοι περὶ τῆς Ἀληθείας, πρὸς τὴν ὁποίαν ἐπὶ τόσους αἰῶνας ἔμειναν ἀναίσθητοι καὶ ἐχθρικοί.

Η ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΙΩΒ

Τὰ ἐκ τῆς ταλαιπωρίας τοῦ Ἰὼβ διδάγματα εἶναι πολλά, ὡς εἶναι καὶ αἱ ἀπόψεις, ἀπὸ τὰς ὁποίας δυνάμεθα νὰ ἐξετάσωμεν τὰ διάφορα στοιχεῖα τῆς μετὰ τῶν φίλων του συνομιλίας αὐτοῦ. Ἀλλὰ τὸ κύριον ζήτημα, τὸ ὁποῖον παρουσιάζει ἡ γνωστὴ αὕτη δοκιμασία τοῦ Ἰώβ, εἶναι τὸ «πῶς γίνεται, Θεὸς δίκαιος καὶ ἀγαθὸς νὰ ἐπιτρέψῃ ὅπως δοκιμασθῇ τόσον σκληρῶς ὁ δίκαιος δοῦλος αὐτοῦ ;»

Διάφοροι εἰκόνες ἐκ τοῦ ἐξόχου βιβλίου τοῦ Ἰὼβ μᾶς παρουσιάζουν αὐτὸν εἰς τὰ διάφορα στάδια τῆς δοκιμασίας ταύτης, καί, ἂς τὸ εἴπωμεν εὐθύς, εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς διαπαιδαγωγήσεως τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ.

Τὸν βλέπομεν ἐν πρώτοις εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ πλούτου καὶ τῆς εὐημερίας του. Ἦτο ἄρχων μέγας καὶ σεβαστὸς διὰ τὴν πρὸς ὅλους δικαιοσύνην του. Ἦτο πλούσιος, ὅστις ἐθεώρει ἑαυτὸν ἁπλοῦν οἰκονόμον τοῦ πλούτου τοῦ Θεοῦ. Ἦτο μεγαλοπρεπὴς καὶ φιλόξενος, ἀλλ᾽ ἀνεγνώριζε τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ὑποτέλειάν του, διὰ τῆς τακτικῆς τελέσεως δημοσίας θυσίας. Ἦτο φιλόστοργος πατήρ, ἀλλ᾽ ἔτρεμε μήπως λησμονήσωσι τὸν Θεὸν οἱ υἱοί του εἰς τὴν νεανικήν των διάχυσιν, καὶ προσηύχετο ὑπὲρ αὐτῶν, ἐνῷ οὗτοι εὐωχοῦντο. Πληρῶν δὲ μετὰ χαρᾶς τὰ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ὁμοίους του καθήκοντά του, ὁ Ἰὼβ ἔζη ζωὴν παραδείσιον, ἀρρήτως εὐτυχῆ.

Εἰς τὸν παράδεισον τοῦτον εἰσβάλλει τότε ὁ Πειραστής, ἐν μιᾷ δὲ ἡμέρᾳ

ἐξαλείφεται ὁ πλοῦτος καὶ ἡ εὐημερία τοῦ Ἰὼβ καὶ ἐκλείπει πᾶν ὅ,τι καθίστα τὴν ζωὴν αὐτοῦ ἐξόχως εὐτυχῆ, ἀκόμη καὶ αὐτὰ τὰ τέκνα αὐτοῦ τὰ προσφιλῆ. Ἀλλ' ὁ Ἰὼβ ἀγογγύστως ὑποκύπτει εἰς τὸ θεῖον θέλημα, λέγων: «Ὁ Κύριος ἔδωκε καὶ ὁ Κύριος ἀφήρεσεν. Εἴη τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου εὐλογημένον». Ἐν πᾶσι τούτοις δὲν ἡμάρτησεν ὁ Ἰὼβ καὶ δὲν ἀπέδωκεν ἀφροσύνην εἰς τὸν Θεόν.

Ἀποτυχὼν ὁ ἐχθρός, ὅπως ἀποσπάσῃ ἕνα κἂν γογγυσμὸν ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ ἀκεραίου ἀνδρός, ἐπετέθη κατὰ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, «πατάξας αὐτὸν μὲ ἕλκος κακόν, ἀπὸ τοῦ ἴχνους τοῦ ποδὸς αὐτοῦ μέχρι κορυφῆς αὐτοῦ. Καὶ ἔλαβεν εἰς ἑαυτὸν ὄστρακον διὰ νὰ ξύηται μὲ αὐτό, καὶ ἐκάθητο ἐν μέσῳ τῆς σποδοῦ».

Ἀποκρούει τὴν συμβουλὴν τῆς γυναικός του, ὅπως βλασφημήσῃ τὸν Θεὸν λέγων: «Μόνον τὰ καλὰ τοῦ Κυρίου θέλομεν δεχθῇ καὶ τὰ κακὰ δὲν θέλομεν δεχθῇ;»

Ἡ εἴδησις τῆς συμφορᾶς τοῦ Ἰὼβ διεδόθη ταχέως καὶ τρεῖς φίλοι, συμπαθοῦντες αὐτῷ, ἔρχονται ὅπως συμμερισθῶσι τὴν λύπην του καὶ παρηγορήσωσιν αὐτόν. Ἐκάθησαν καὶ αὐτοὶ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ ἐπὶ ἑπταήμερον δὲν ἔλυσαν τὴν σιωπήν, προτιμήσαντες διὰ μόνης τῆς παρουσίας των νὰ παρηγορήσωσι τὸν φίλον των.

Ὁ Ἰὼβ ὁμιλεῖ πρῶτος. Καταρᾶται, οὐχὶ τὸν Θεόν, ἀλλὰ τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεώς του. Διακηρύττει ὅμως ἀμείωτον τὴν πρὸς τὸν Θεὸν πεποίθησίν του, παρ' ὅλον ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ τόσον ἄδικον τιμωρίαν ἐκ μέρους δικαίου Θεοῦ. Διακηρύττει: «Καὶ ἂν μὲ φονεύσῃ, πάλιν θέλω ἐλπίσει ἐπ' αὐτόν».

Ἐδῶ πλέον, οἱ τρεῖς φίλοι, πεπεισμένοι ὅτι αἱ θλίψεις καὶ αἱ ταλαιπωρίαι εἶναι πάντοτε τιμωρία τῆς ἁμαρτίας, ἀναλαμβάνουν νὰ διαφωτίσουν τὸν Ἰώβ, ὡς πρὸς τὸ αἴτιον τῆς συμφορᾶς του. Διὰ μακρῶν, ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον, ἀναπτύσσουν εἰς αὐτὸν τὸ δόγμα τοῦτο, ὡς ἀναλλοίωτον καὶ ἀκαταμάχητον.

Οἱ λόγοι των φέρουν τὸν Ἰὼβ εἰς δίλημμα — ἢ νὰ παραδεχθῇ ἐνοχήν, τὴν ὁποίαν δὲν αἰσθάνεται ὅτι ὑπέχει, ἢ νὰ ἀρνηθῇ τὴν δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ. Ἀρνεῖται νὰ πράξῃ οὔτε τὸ ἕν, οὔτε τὸ ἄλλο.

Τοτε ὀργίζονται οἱ φίλοι του, βλέποντες ὅτι δὲν θὰ ὑπερισχύσουν, καὶ ἐπιτίθενται δριμύτερον, ὑπαινιττόμενοι ὅτι ὁμιλεῖ ἀνειλικρινῶς, διακηρύττων ὅτι εἶναι ἀθῶος.

Εἰς ὕψος ἀληθῶς Χριστιανικὸν ὑψοῦται τότε ἡ ψυχὴ τοῦ Ἰώβ. «Ἠξεύρω», λέγει, «ὅτι ζῇ ὁ Λυτρωτής μου! καὶ ἂν τὸ σῶμά μου τοῦτο φθαρῇ, πάλιν μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου θέλω ἴδει τὸν Θεόν, ἐγὼ καὶ οὐδεὶς ἄλλος!» Καὶ διὰ μακρῶν διακηρύττει ὅτι ἀγαθὸς εἶναι ὁ Κύριος, μὴ ἀνταποδίδων κατὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ἀρνεῖται ὅτι αἱ συμφοραὶ ἐπέρχονται ὡς ἀντίποινα τῶν ἁμαρτημάτων καὶ δηλοῖ ὅτι, τὸ κατ' αὐτὸν προτιμᾷ νὰ ἀποδίδῃ εἰς τὸν Θεὸν ὑπακοὴν υἱϊκὴν ἐξ ἀγάπης καὶ ἄνευ ἀμοιβῆς, παρὰ νὰ ἀπολαμβάνῃ μακρᾶς ζωῆς καὶ ἀγαθῶν ἄνευ τῆς εὐνοίας τοῦ Θεοῦ.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἐπεμβαίνει ὁ νεώτερος τῶν φίλων τοῦ Ἰὼβ, Ἐλιοῦ, ὅστις βλέπει τὸ ζήτημα ἀπὸ ἄλλης ἐπόψεως. Διαφέρει, λέγει, ἡ τιμωρία ἀπὸ τὴν παιδείαν τοῦ Κυρίου. Ὁ Θεὸς ὁδηγεῖ τοὺς ἀνθρώπους κατὰ δύο τρόπους· ἐνίοτε ἐμφανίζεται εἰς αὐτοὺς καθ' ὕπνους ἐν ὁράματι καὶ σημαίνει εἰς αὐτοὺς τὸ θέλημα Αὐτοῦ, συνηθέστερον ὅμως ἐνεργεῖ διὰ τῶν δοκιμασιῶν καὶ θλίψεων.

Σιγὴ ἀκολουθεῖ, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας ἀκούεται ἡ Φωνὴ, ἥτις ἐν ἀρχῇ τῆς Δημιουργίας εἶπε «Γενηθήτω φῶς!» «***Τότε ὁ Κύριος ἀπεκρίθη πρὸς τὸν Ἰὼβ ἐκ τοῦ ἀνεμοστροβίλου, Ζῶσον ἤδη τὴν ὀσφήν σου ὡς ἀνήρ, διότι θέλω σὲ ἐρωτήσει, καὶ φανέρωσόν μοι***». Ἕπεται ἐδῶ ἡ ὑπερτάτη ἐκείνη ἀποστροφή, καθ' ἣν ὁ Θεὸς παρίσταται ὑπενθυμίζων εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸ μεγαλεῖον Αὐτοῦ, ὡς φανεροῦται ἐν τοῖς ἔργοις Αὐτοῦ καὶ τὸ ἀνεξιχνίαστον τῶν βουλῶν Αὐτοῦ, διὰ τῶν ὁποίων διαρρυθμίζει καὶ διέπει τὸ Σύμπαν.

Φῶς διαχέεται ἐπὶ τῆς διανοίας καὶ θάρρος εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Ἰώβ. Ἀναλογιζόμενος τὴν μηδαμινότητά του ἀπέναντι τῆς παντοδυναμίας καὶ τῆς πανσοφίας τοῦ Θεοῦ, ἀναγνωρίζει ὅτι αἱ βουλαὶ τοῦ Θεοῦ, ἂν καὶ μυστηριώδεις, ἀποβλέπουν εἰς τὸ ὕψιστον ἀγαθὸν καὶ συμφέρον ὅλων αὐτοῦ τῶν πλασμάτων. Ἐπαφίεται δὲ ἐντελῶς εἰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ, πρόθυμος νὰ δεχθῇ πᾶν ὅ,τι ἂν ἤθελεν εὐδοκήσει νὰ τῷ στείλῃ. Ἡ ψυχή του εὑρίσκεται ἤδη ὁλοκλήρως προσηνατολισμένη πρὸς τὸν Θεόν ἐν υἱϊκῇ στοργῇ καὶ πεποιθήσει.

Τούτου ἕνεκα ἐπιτρέπει εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς νὰ ἱκετεύσῃ καὶ ὑπὲρ τῶν φίλων του. Ὁ δὲ Ἰώβ, χωρὶς μνησικακίαν, προσεύχεται ὅπως ὁ Θεὸς μὴ ἀποστρέψῃ τὴν χάριν Αὐτοῦ ἀπὸ τούτους. «Καὶ ὁ Κύριος ἐδέχθη τὴν προσευχὴν τοῦ Ἰώβ».

«Καὶ ἔστρεψεν ὁ Κύριος τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ Ἰώβ, καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν διπλάσια τῶν ὅσα εἶχε πρότερον. Καὶ ηὐλόγησεν ὁ Κύριος τὰ ἔσχατα τοῦ Ἰὼβ μᾶλλον παρὰ τὰ πρῶτα. Καὶ ἐτελεύτησεν ὁ Ἰὼβ γέρων καὶ πλήρης ἡμερῶν».

Πόσον ὑπῆρξεν εὐεργετικὴ εἰς τὸν Ἰὼβ ἡ σκληρὰ ἐκείνη δοκιμασία! Πόσον διηύρυνε τὸν ὁρίζοντα τῶν ἀντιλήψεών του καὶ τῶν συμπαθειῶν του, πόσον ἐνίσχυσε τὸ θάρρος του πρὸς ἀντιμετώπισιν πάσης τυχὸν ἐπερχομένης νέας συμφορᾶς! Ἀδύνατον θὰ ἦτο πλέον εἰς αὐτὸν νὰ φέρεται τῇδε κακεῖσε ὑπὸ τῶν κυμάτων τῆς ἀμφιβολίας καὶ τῶν δισταγμῶν· ἡ δυσπιστία εἶχε τελείως πλέον ἐξαλειφθῇ ἐκ τῆς ψυχῆς του, καυτηριασθεῖσα ὑπὸ τῆς δοκιμασίας.

Πρὶν ἢ ἐπέλθῃ ἡ συμφορὰ ὁ Ἰὼβ ἐθεώρει τὰ ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα ἀπελάμβανεν, ὡς ἔνδειξιν τῆς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας τοῦ Θεοῦ. Μετὰ τὴν δοκιμασίαν ταύτην κατανοεῖ ὅτι τὸ ὕψιστον, τὸ μόνον ἀγαθὸν εἶναι ἡ μετὰ τοῦ Θεοῦ στενὴ ἐπαφὴ τῆς ψυχῆς, τὸ νὰ δράττεταί τις τῆς χειρὸς τοῦ Θεοῦ διαρκῶς (ἂν ἐπιτρέπεται νὰ μεταχειρισθῶμεν τοιαύτην γλῶσσαν). Οὐδείς, οὐδ' αὐτὸς ὁ Διάβολος, ἤθελε δυνηθῇ τότε νὰ χωρίσῃ αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ.

Ναί, ὁ ἀγαθὸς Θεὸς ἐπιτρέπει νὰ ταλαιπωρῆται ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος, ὅπως τοιουτοτρόπως τὸν διαπαιδαγωγήσῃ καὶ τὸν ἀναβιβάσῃ εἰς ὑψηλότερον ἐπίπεδον τελειότητος καὶ χρησιμότητος. Διότι σκοπὸς τῆς παρούσης ζωῆς δὲν εἶναι ἡ ἀπόλαυσις ἀλλ' ἡ διάπλασις τοῦ χαρακτῆρος. Μόνος δὲ ἐκεῖνος, ὅστις διῆλθε διὰ δοκιμασιῶν, δύναται νὰ ἔχῃ πραγματικὴν συναίσθησιν τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ἐκτιμήσῃ δεόντως ταύτην. Τοιαύτην πεῖραν ὁμολογοῦν ὅσοι διῆλθον διὰ πυρὸς καὶ αἵματος, κατακτήσαντες τὴν ποθουμένην γαλήνην τῆς ψυχῆς.

Ὅσοι δὲν ὑπέφεραν δὲν δύνανται νὰ ἐννοήσωσι πλήρως τὴν λύπην, τὴν στενοχωρίαν τῶν ἄλλων. Ἡ δοκιμασία διανοίγει τὴν ἀντίληψιν, δημιουργεῖ συναφείας μὲ τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους, φανερώνει ποῖαι εἶναι αἱ πραγματικαὶ ἀξίαι

τῆς ζωῆς, πείθει ὅτι τὸ ὕψιστον ἀγαθὸν δὲν δύναται νὰ ἀποκτηθῇ ἄνευ σταθερᾶς προσπαθείας καὶ ὅτι τὰ κοσμικὰ θεωρούμενα ἀγαθὰ δὲν δύνανται νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν εὐτυχίαν.

ΕΝΑ ΤΑΞΕΙΔΙ

Τὸ νὰ χαθῇ ἕνα παιδάκι εἰς τὴν Παλαιστίνην κατὰ τὴν ἐποχήν, ὅπου ὁ Αὔγουστος Καῖσαρ ἦτο κυρίαρχος ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου, δὲν ἦτο πρᾶγμα ἀσύνηθες. Διότι, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἡ Συρία ἦτο ἡ πλέον ἀνάστατος ἀπὸ ὅλας τὰς Ρωμαϊκὰς ἐπαρχίας, γεμάτη ἀπὸ τυχοδιώκτας ἐξ ὅλων τῶν ἐθνῶν· διεταράσσετο ἀπὸ στασιαστάς, ἀπὸ δημοκόπους καὶ ἀπὸ ὀχλαγωγούς· ἐμαστίζετο ἀπὸ ληστὰς καὶ λωποδύτας.

Ἀλλ' ἰδίως ἦτο εὔκολον νὰ χαθῇ ἕνα παιδὶ ἐντὸς τῶν Ἱεροσολύμων κατὰ τὰς μεγάλας Ἰουδαϊκὰς ἑορτάς, παρασυρόμενον ἀπὸ τὰ πλήθη τῶν προσκυνητῶν, τὰ συνωστιζόμενα εἰς τὰς σκοτεινὰς καὶ στενὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως, νὰ χωρισθῇ διὰ παντὸς ἀπὸ τῶν συγγενῶν του, εἰς τὸν λαβύρινθον τῶν διασταυρουμένων δρόμων, ὅπου τὰ πλήθη ἐκινοῦντο στροβιλιζόμενα διαρκῶς ὡς μία τεραστία θαλασσοδίνη.

Τοιοῦτόν τι συνέβη μίαν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα, ὁπόταν ἐχάθη ἐν μέσῳ τοῦ πλήθους ἓν Ἑβραιόπαιδον, τὸ ὁποῖον ἦλθε μὲ τοὺς γονεῖς του εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν, διὰ τὴν μεγάλην πανήγυριν.

Παράδοξον πῶς ἐχάθη, διότι ἦτο τὸ πολυαγαπημένον παιδὶ τῆς οἰκογενείας, τὸ χάρμα καὶ ὁ πολύτιμος θησαυρὸς τῶν γονέων του, ἀγαπητὸν καὶ εἰς ὅσους τὸ ἐγνώριζον. Ἦτο τὸ ἐντρύφημα, ἡ λατρεία καὶ ἡ μυστικὴ χαρὰ καὶ ἐλπὶς τῆς νεαρᾶς του Μητρός, ἡ ὁποία ἔκρυπτεν εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς της λόγους ἀγγελικούς, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἀκούσει, ὅταν τὸν συνέλαβεν. Οἱ λόγοι οὗτοι τὴν ἔκαμναν νὰ πιστεύῃ ὅτι ὁ Υἱός της θὰ ἦτο ὁ Ἑωθινὸς Ἀστήρ, Ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ἐπὶ τόσους αἰῶνας ἐπερίμενε τὸ Ἔθνος τοῦ Ἰσραήλ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ ἄλλα ἔθνη θὰ ἦτο φῶς φέγγον εἰς τὸ σκότος αὐτῶν. Ὡς ἐκ τούτου, ἡ ἀγάπη, ἡ λατρεία της πρὸς αὐτὸν ηὔξανεν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἐφ' ὅσον καὶ τὸ παιδίον ηὔξανε καὶ προήγετο εἰς χάριν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων.

Ὅταν ἔγεινε δώδεκα ἐτῶν, καὶ ἦτο πλέον εἰς ἡλικίαν νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸ ἐθνικὸν προσκύνημα, ἡ Μήτηρ του τοῦ ἐφόρεσε τὸ ἔνδυμα τῶν ἐφήβων καὶ ἔκαμεν ὅλας τὰς ἑτοιμασίας διὰ τὸ τετραήμερον ταξεῖδι ἀπὸ τὴν πατρίδα των Ναζαρὲτ εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν Ἱερουσαλήμ.

Τί ταξεῖδι ἦτον αὐτό! Μία θαυμασία πορεία μὲ σταθμοὺς καὶ κατασκηνώσεις πρὸς ἀνάπαυσιν, περίπατος μαγευτικὸς καὶ ποικῖλος, ἀπόλαυσις διαρκής, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἡ χαρὰ ἦτο ἀναμεμιγμένη καὶ μὲ ἐλαχίστην δόσιν κινδύνου, ὅσον δι' ἄρτυμα!

Τῆς ὅλης συνοδείας χάρμα ἦτο τὸ Παιδίον. Τὸ ζωηρόν του ἐνδιαφέρον διὰ κάθε τι, ὁ ἀφελής του ἐνθουσιασμὸς ἦσαν ὡς μία δροσερὰ πηγὴ ἀναψύξεως διὰ

τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ συχνὴ ἐπανάληψις τοῦ ταξειδίου ἐκείνου εἶχεν ἀμβλύνει τὰς πρώτας ἐντυπώσεις.

Ὅλον σφρῖγος καὶ ὑπερχειλίζον ἀπὸ χαρὰν, ἔτρεχε παραπλεύρως τῆς συνοδείας, πότε σκαρφαλῶνον ἐπάνω εἰς τοὺς βράχους, οἱ ὁποῖοι ἐσκίαζαν τὸν δρόμον, πότε πετῶν ἐλαφρῶς ἐπὶ τῶν καταφύτων λοφίσκων καὶ λειμώνων. Ὅταν ἡ πορεία τοὺς ἔφερε διὰ μέσου τῶν ἀγρῶν, ἐγέμιζε τὰς χεῖράς του ἀπὸ τὰ ὡραιότερα ἄνθη καὶ τὰ ἔφερεν εἰς τὴν Μητέρα του. Ἡ παρουσία του ἦτο μία διαρκὴς χαρά, ἓν ᾆσμα γλυκὺ ποῦ κάμνει τὸν ὁδοιπόρον νὰ λησμονήσῃ τὸν κόπον τῆς πορείας του. Ἡ δὲ χαρὰ τοῦ παιδίου ἦτο ἡ χαρὰ τῆς ζωῆς, αὐτὴ δὲ ἡ χαρά του ἔκαμνε καὶ τοὺς ἄλλους νὰ χαίρουν.

Ἦσαν κάπου ἐνενῆντα συγγενεῖς καὶ γείτονες, ἁπλοῖ χωρικοὶ τῆς Ναζαρέτ, μεταβαίνοντες εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα διὰ τὸ προσκύνημα τοῦ Πάσχα. Οἱ δὲ ἄνδρες ἦσαν ὡπλισμένοι, διότι ἦτο ἑπόμενον νὰ συναντηθοῦν μὲ λῃστὰς ἢ μὲ ἄλλα κακοποιὰ στοιχεῖα καθ' ὁδόν.

Κατήρχοντο τὴν πετρώδη καὶ ἀπότομον στενωπὸν πρὸς τὴν πεδιάδα Ἐσδραελών. Τὸ Παιδὶ ἔτρεχεν ἐμπρὸς συντομεῦον τὸν δρόμον. Ἐπήδα ἀπὸ βράχου εἰς βράχον, ἔσκυπτε δεξιὰ καὶ ἀριστερά, διὰ ν' ἀνακαλύψῃ καμμίαν φωλεὰν πέρδικας κάτω ἀπὸ τοὺς θάμνους, ἄλλοτε πάλιν ἐστηρίζετο ἐπάνω εἰς τὸ χεῖλος τῶν ἀποτόμων κρημνῶν, ἀφόβως καὶ μὲ βεβαιότητα. Τὸ λιγνόν του σῶμα ὅλον χάρις καὶ σφρῖγος διεγράφετο ἐπὶ τοῦ βαθυκυάνου οὐρανοῦ, ἐνῷ οἱ λεπτοί του βόστρυχες ἐκυμάτιζον ἀναρριπιζόμενοι ὑπὸ τῆς αὔρας τοῦ Ἀπριλίου. Ἦτο χάρμα τῶν ὀφθαλμῶν, ὅταν εἰς τὸ βλέμμα του ἔβλεπέ τις τοὺς βαθυκυάνους ὀφθαλμοὺς τῆς ὡραίας Βηθλεεμίτιδος Μητρός του.

Ἐκείνη τὸν παρηκολούθει μὲ κάποιαν ἀνησυχίαν. Πολλάκις, ὅταν ἔβλεπε τὴν ἀφοβίαν του εἰς τὰ ἐπικίνδυνα μέρη τῆς πορείας, ἡ καρδιά της ἀνεπήδα ἐντός της. Ὅταν δὲ ἐκάθησαν νὰ προγευματίσουν εἰς τὴν κοιλάδα πρὸ τοῦ μέλανος ὄρους Γελβοέ, τοῦ εἶπε:

— «Παιδί μου, πρέπει νὰ προσέχῃς περισσότερον. Ἂν γλυστρήσῃς ἐκεῖ ὅπου πηδᾷς;....»

— «Μητέρα, μὴν ἀνησυχῇς. Ἐγὼ πατῶ ἐκεῖ ὅπου ἔκαμε μέρος ὁ Θεὸς διὰ νὰ πατοῦν—πατῶ στοὺς μεγάλους βράχους ποῦ εἶναι στερεοὶ καὶ δὲν κυλοῦν. Σοῦ φαίνεται πῶς εἶμαι ἀπρόσεκτος, διότι μὲ βλέπεις νὰ χαίρωμαι τόσον πολύ· ἀλλὰ μὴ φοβῆσαι, Μητέρα μου».

Ἔστησαν τὰς σκηνὰς τὴν πρώτην νύκτα ὑπὸ τὰ τείχη τῆς περιτοιχισμένης Ρωμαϊκῆς πόλεως Βεθσχάν, ἥτις, ὑπερκειμένη τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ, ἐφαίνετο ὡς νὰ κατώπτευεν ἀπειλητικῶς τὰς κινήσεις τῆς μικρᾶς συνοδείας τῶν Γαλιλαίων προσκυνητῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ κατεσκήνωσαν μακρὰν τῆς πόλεως, διότι ἦτο πόλις Ἐθνική, τὰ δὲ θέατρά της καὶ οἱ ναοί της καὶ τὰ παλάτια της ἦσαν δι' αὐτοὺς βδέλυγμα καὶ ἀνάθεμα.

Ἀδιαφοροῦντες πρὸς τὰ θέλγητρα τῆς πόλεως, οἱ προσκυνηταὶ ἀνέμενον τὴν δείλην ἐν εἰρήνῃ, ὅταν δὲ ἀνεφάνησαν τέλος τὰ ἄστρα εἰς τὸν οὐρανόν, ὅταν ὑπεράνω τῶν ὀρέων τοῦ Μωὰβ καὶ τῆς Σαμαρείας ἐπλημμύρησεν ὁ ὁρίζων μὲ τὴν

ἀργυρᾶν ἀστροφεγγιάν, ἔψαλαν ὅλοι μαζὺ τὸν ἑσπερινὸν Ψαλμόν, μεταξὺ ὅλων δὲ διεκρίνετο ἡ ἀργυρόηχος φωνὴ τοῦ Παιδίου.

***

Ἐπὶ δύο ἡμέρας οἱ προσκυνηταὶ ἐπορεύοντο κατὰ μῆκος τῆς εὐρείας πεδιάδος τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ διὰ μέσου ἀγρῶν σταχύων χρυσιζόντων, ὅπου ἐκρύπτοντο ὀρτύκια. Ὀλίγον τι πρὸς τὰς ὑπωρείας τῶν λόφων, οἱ κῆποι μὲ τὰ ποτιστικά των εἴδη καὶ τὰ καρποφόρα των δένδρα καὶ οἱ φαιοὶ ἐλαιῶνες ἔκαμνον δροσερὸν πλαίσιον, διὰ μέσου τοῦ ὁποίου ἐκυλίετο ὁ ποταμός. Κρυσταλλώδη ρεύματα, κρυμμένα ὑπὸ πικροδάφνας, ἐκελάριζον γλυκὰ πέριξ τῶν ὁδοιπόρων. Δροσερὰ σκιὰ ἐξηπλοῦτο παντοῦ. Εἰς κάθε δὲ ἀκαλλιέργητον γωνίαν ἐφύοντο ἀγριολούλουδα. Οἱ κόσσυφοι ἀσφαλῶς κρυμμένοι ὑπὸ δασυφύλλους θάμνους ἐκελάριζον τὸ φαιδρόν των ᾆσμα. Ἀλλ' οἱ παραδείσιοι κῆποι εἶχον τὰ ὅριά των· πέραν τούτων ἦτο πάλιν χέρσος ἡ γῆ καὶ ἐπίπονος ὁ δρόμος ὑπὸ τὰς καυστικὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, ὅστις ἐφ' ὅσον ἀνέβαινε πρὸς τὸ μεσουράνημα ἤναπτε τὴν ἀτμόσφαιραν εἰς μίαν κάμινον πνιγηράν, διότι ἡ κοιλὰς τοῦ Ἰορδάνου κεῖται πολὺ βαθειὰ— εἶναι πολὺ χαμηλοτέρα τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Ἐκεῖ πλέον δὲν ἠκούετο ᾆσμα πτηνοῦ, οὔτε ἐφαίνετο ζωντανόν τι ἄλλο ἀπὸ τοὺς γύπας, οἱ ὁποῖοι ἐκύκλωναν ἢ ἀνεπαύοντο ὑπεράνω τῆς συνοδείας, ἀκίνητοι μὲ τὰς πτέρυγας ἀνοικτάς κατοπτεύοντες τὰ κάτω.

Ἐν μέσῳ τοῦ πνιγηροῦ καύσωνος οἱ προσκυνηταὶ ἐβάδιζον σιωπηλοί. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν συνήντων ἄλλας συνοδείας κατερχομένας ἀντιθέτως—ὁμάδας στρατιωτῶν μὲ ἀστράπτοντα ὁπλισμόν, ἐμπόρους μὲ ἡμιόνους φορτωμένας, ἐπαίτας καθημένους ὑπὸ κανένα βράχον καὶ διάφορα ἄλλα πρόσωπα ὑπόπτου παρουσιαστικοῦ. Κάποτε εἶδον μίαν ἔφιππον συμμορίαν ληστῶν καλπάζουσαν πρὸς τὰ Μωαβιτικὰ ὄρη. Οἱ ἱππεῖς μόλις διέκριναν τὴν συνοδείαν τῶν προσκυνητῶν ἐξηπλώθησαν εἰς κύκλον, ὥστε νὰ περιζώσουν τὸ μικρὸν ἐκεῖνο καραβάνιον, ἀλλ' εὐθὺς ὡς ἐπλησίασαν ἀντελήφθησαν ὅτι οἱ πτωχοὶ ἐκεῖνοι χωρικοὶ δὲν θὰ ἤξιζον μίαν ἐπίθεσιν καὶ στρέψαντες πρὸς τὰ ὀπίσω ἔγειναν ἄφαντοι.

— «Τί ἤθελαν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ;» ἠρώτησε τὸ Παιδίον, παρακολουθῶν μὲ ἀπορίαν τοὺς ἀπομακρυνομένους ἱππεῖς.

— «Ἤθελον νὰ μᾶς πάρουν ὅ,τι ἔχομεν».

— «Ἀλλὰ τί ἔχομεν ἐμεῖς; Μόνον ὀλίγας τροφὰς διὰ τὸν δρόμον καὶ τὰ ροῦχά μας. Ἂν ἐπεινοῦσαν, διατί δὲν μᾶς ζητοῦσαν φαγητόν ;»

— «Αὐτοὶ δὲν ζητοῦν. Πέρνουν... ὅ,τι θέλουν, ὅπως καὶ ὁποτε ἠμποροῦν».

— «Δὲν μοῦ ἤρεσαν», εἶπε τὸ Παιδί, «τὰ ἄλογά των εἶνε ὡραῖα, ἀλλὰ τὰ πρόσωπά των ἦσαν φρικτά, τὰ μάτια των κόκκινα σὰν τσακάλια. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἔχουν φωτιὰ μέσα των».

Ἐσιώπησε, καὶ ἔμεινε σύννους τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἡμέρας, ὡσὰν νὰ ἐσκέπτετο πῶς εἶναι δυνατόν, ἄνθρωποι νὰ ἔχουν ὄψιν τσακαλίων καὶ φλόγα καιομένην ἐντός των!

Περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἡ μικρὰ συνοδεία ἐστάθμευσεν ἔξωθεν τῆς νέας

πόλεως Ἀρχελάου, καὶ ἔπηξε τὰς σκηνάς της ἐπὶ μικροῦ ὑψώματος. Τὸ Παιδίον, ὅλον χαρά, ἔτρεξε νὰ συνάξῃ ἄνθη εἰς ἀγρὸν ἐκεῖ πλησίον, καὶ ἔφερεν ἀνθοδέσμην εἰς τὴν Μητέρα του.

— «Κύτταξε, Μητέρα, αὐτοὶ οἱ κρῖνοι δὲν ὁμοιάζουν μὲ βασιλικὴν στολήν ;»

— «Καὶ ποῦ εἶδες ἐσὺ βασιλικὴν στολήν ;» εἶπε μειδιῶσα ἡ μήτηρ του. «Αὐτά εἶνε ἀγριολούλουδα. Ἡ στολὴ τῶν βασιλέων ὅπως λόγου χάριν, τοῦ ἐνδόξου Σολομῶντος, εἶναι ὁλομέταξη καὶ ὁλόχρυση κεντημένη μὲ μαργαρίτας καὶ ἄλλους πολυτίμους λίθους. Ὁ βασιλεὺς φορεῖ χρυσῆν ἁλυσσίδα στὸν λαιμόν του καὶ πολύτιμα δακτυλίδια στὰ δάκτυλα, εἰς τὴν κεφαλήν του δὲ φορεῖ στέμμα ὁλόχρυσον».

— «Πολὺ βαρειὰ ὅλα αὐτά. Δὲν τὸν βαρύνουν;» εἶπε τὸ Παιδίον. «Ἐγὼ προτιμῶ τὰ ἄνθη. Νομίζω ὅτι ἔχουν χαρὰ ποῦ ζοῦν εἰς τὰ χωράφια».

* * *

Τὴν τρίτην νύκτα οἱ προσκυνηταὶ κατεσκήνωσαν μεταξὺ τῶν φοινίκων καὶ τῶν ἀρωματωδῶν κήπων τῆς Ἱεριχοῦς, ὅπου ἀναμεταξὺ τῶν δένδρων ἐπρόβαλλε τὸ μεγαλοπρεπὲς ἀνάκτορον τοῦ Ἡρῴδου. Τὴν δὲ τετάρτην ἡμέραν ἀνέβησαν τὴν ἀγρίαν καὶ λῃστοκρατουμένην ὁδόν, ἡ ὁποία φέρει ἀπὸ τὴν κοιλάδα τῆς Ἱεριχοῦς πρὸς τὸ ὀροπέδιον τῆς Ἰουδαίας, φθάσαντες περὶ τὴν δείλην εἰς τὸ πυκνὸν καταύλισμα τοῦ Ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, κατέναντι τῆς Ἱερουσαλήμ. Ἐκεῖ εὑρέθησαν μεταξὺ γνωρίμων γειτόνων, ἐπίσης προσκυνητῶν.

Ὁποία ἀλησμόνητος ἑσπέρα διὰ τὸ παιδίον! Ἡ ἑσπέρα ἐκείνη, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀπήλαυσε διὰ πρώτην φορὰν τὴν θέαν τῆς Ἁγίας Πόλεως τοῦ μεγάλου βασιλέως Δαβίδ, ὑπερυψουμένης πρὸς βορρᾶν, ὅραμα ὡραιότητος, τὸ ἴνδαλμα καὶ τὸ χάρμα τῆς Οἰκουμένης!

Πολλάκις εἶχε φαντασθῆ τὴν λαμπρότητα τῆς Ἁγίας Πόλεως, ἀκούων παρὰ τὰ γόνατα τῆς μητρός του τὰ ἀνδραγαθήματα τοῦ Δαβὶδ καὶ τὴν δόξαν τοῦ Σολωμῶντος καὶ τὴν ἀνδρείαν τῶν Μακκαβαίων. Ὡς δὲ ἐδιδάχθη παρὰ τῆς μητρός του, προσηύχετο κάθε ἑσπέραν, μὲ τὰς χεῖρας ὑψωμένας πρὸς τὸ μέρος τῆς πόλεως ταύτης, ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τῆς Ἱερουσαλήμ. Μυριάκις δὲ εἶχε προσπαθήσει νὰ σχηματίσῃ νοερὰν εἰκόνα τῆς μεγαλοπρέπειας καὶ τοῦ πλούτου, τὰ ὁποῖα ἐκρύπτοντο ὄπισθεν τῶν ἐπάλξεων αὐτῆς. Ἰδοὺ τέλος, τὸ ὄνειρόν του ἐγίνετο πραγματικότης. Τὸ βλέμμα του, ὑπερπηδῆσαν τὴν στενὴν καὶ βαθεῖαν κοιλάδα τοῦ Χειμάρρου τῶν Κέδρων, ἥτις χωρίζει τὴν Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ τὸ Ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, διέκρινεν εἰς τὸ λυκόφως, τὰς σειρὰς τῶν ἐπάλξεων τοῦ διπλοῦ αὐτῆς τείχους, τὸ ὁποῖον περιέκλειε τὸ Ὄρος Μωριὰ καὶ τὸ Ὄρος Σιών, μὲ τὸ ἀπέραντον ἄθροισμα τῶν πυκνῶς συνθλιβομένων λευκῶν στεγῶν. Ἐξ αὐτῶν προεξεῖχον αἱ κιονοστοιχίαι καὶ οἱ πύργοι τοῦ βδελυροῦ Ρωμαϊκοῦ φρουρίου, οἱ λευκοὶ μαρμάρινοι στύλοι καὶ ἡ χρυσῆ στέγη τοῦ Ναοῦ, ἐπὶ τοῦ εὐρέος ὀροπεδίου τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου. Ἦτο πόλις ὅλη ἐκ χρυσίου καὶ ἐλεφαντόδοντος καὶ σιδήρου, διαγραφομένη ἐπὶ τοῦ βαθέος οὐρανοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐφ' ὅσον ἔσβυνε τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ἤρχισαν νὰ ἀναφαίνωνται οἱ ἀστέρες.

Τὸ παιδίον ἐκάθητο εἰς τὸ πλευρὸν τῆς Μητρός του πρὸ τῆς σκηνῆς, σιω-

πηρῶς ἀπολαμβάνον τοῦ ἐξαισίου θεάματο.. Τέλος ἠρώτησε: «Τί εἶναι ὁ πύργος αὐτὸς ὁ μαῦρος; Διατί ὑαλίζει ἡ μεγάλη ἐκείνη στέγη; Ποῦ εἶναι τὸ παλάτι τοῦ Βασιλέως Δαβίδ;»

— «Θὰ τὰ ἴδῃς ὅλα αὔριον, ὅταν ὑπάγωμεν νὰ προσκυνήσωμεν», ἀπήντησεν ἡ Μήτηρ. «Τώρα πρέπει νὰ ἀναπαυθῇς. Ἀλλὰ πρὶν πλαγιάσωμεν ἂς ψάλωμεν σιγὰ-σιγὰ διὰ νὰ μὴν ἐξυπνήσωμεν τοὺς ἄλλους, τὸν ψαλμόν, ποῦ ψάλλομεν κάθε βράδυ εἰς τὸ σπῆτί μας εἰς τὴν Ναζαρέτ».

Χαμηλὰ δὲ καὶ πολὺ γλυκᾶ, Μήτηρ καὶ Υἱός, ἔψαλαν τὸν ψαλμόν:

«Ἐν εἰρήνῃ θέλω πλαγιάσει καὶ κοιμηθῇ,
Διότι Σύ, Κύριε, μοῦ ἀσφαλίζεις τὴν κατοικίαν».

Ἦχος δὲ καὶ λέξεις εἰσεχώρησαν ὡς βάλσαμον εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Παιδίου, ὡς ρίπισμα αὔρας γλυκείας ἐκ τῆς πατρίδος Ναζαρὲτ ἐν ξένῃ γῇ.

Ἡ ἐπαύριον ὑπῆρξεν ἡμέρα ἀλησμόνητος, ἡμέρα διαρκοῦς θαυμασμοῦ καὶ ἀπολαύσεως. Ἦτο ἡ πρώτη ἡμέρα τῶν ἑορτῶν τοῦ Πάσχα. Ἐξ ὅλων τῶν μερῶν συνέτρεχον τὰ πλήθη τῶν προσκυνητῶν πρὸς τὸν Ναόν, συνωστιζόμενα ἐντὸς τοῦ ἐξωτερικοῦ περιβόλου αὐτοῦ, ὅστις εὐκόλως ἐχώρει διακοσίας χιλιάδας ἀνθρώπων.

Τὸ Παιδίον ἔβλεπεν εἰς κάθε στιγμὴν νέα καὶ πρωτοφανῆ δι' αὐτὸν θεάματα, ἀντικείμενα κινοῦντα τὴν περιέργειαν καὶ τὸν θαυμασμὸν—ἐν πρώτοις, τὰς ἀσπίλους καὶ καταλεύκους οἰκίας καὶ ὁδοὺς τῆς ἁγίας πόλεως, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀπεκλείοντο ὅλα τὰ δυνάμενα νὰ μολύνουν καὶ νὰ ἀφήσουν ρύπον. Ἔπειτα τὰ πλήθη, τὰ ἀπὸ πάσης γωνίας γῆς συναθροισθέντα ἐκεῖ, μὲ τὰς ποικίλας των ἐνδυμασίας, μὲ τὰς ξένας των διαλέκτους καὶ γλώσσας. Μεταξὺ τοῦ πλήθους διεκρίνοντο ὑπερήφανοι καὶ σοβαροὶ οἱ Φαρισσαῖοι μὲ τὴν πολυτελῆ των ἀμφίεσιν, καὶ τὰ φυλακτήριά των, οἱ Σαδδουκαῖοι καὶ ἄλλοι, ἀνήκοντες εἰς τὰς τάξεις τῶν ἀρχόντων. Ἔπειτα οἱ ἐπαῖται, ὁλόκληρος στρατιά, καὶ τέλος, παντοῦ πρὸς τήρησιν τῆς τάξεως οἱ Ρωμαῖοι στρατιῶται, ἀγέρωχοι καὶ σοβαροί, μὲ τὰ στίλβοντα ὅπλα των, διαρκὴς ὑπενθύμισις τοῦ ζυγοῦ, ὅστις ἔπνιξε τὸν περιούσιον λαόν.

Οἱ ἐκ Ναζαρὲτ προσκυνηταὶ διέσχιζον ἀργὰ καὶ μετὰ δυσκολίας τὸ πλῆθος, μὲ ἕνα μόνον πόθον, νὰ φθάσουν εἰς τὸν περίβολον τοῦ Ναοῦ, ὅπου θὰ εὕρισκον ἡσυχίαν καὶ σιγήν, ἀλλ' ὅτε ἐπὶ τέλους κατώρθωσαν νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν εὐρυτάτην ἐξωτερικὴν αὐλὴν τοῦ Ναοῦ μὲ τὰς στοάς της, εὗρον ἀκόμη μεγαλειτέραν ταραχὴν καὶ σύγχυσιν, συνωστισμὸν καὶ βαβυλωνίαν φωνῶν, διότι ἐκεῖ οἱ ζωέμποροι διεπραγματεύοντο πρὸς τὰς μυριάδας τῶν προσκυνητῶν τὰ ἀρνία διὰ τὴν νενομισμένην θυσίαν, ἐκεῖ οἱ ἀργυραμοιβοὶ διεπληκτίζοντο πρὸς τοὺς ἀλλάζοντας τὰ κερμάτιά των, ἐκεῖ οἱ Φαρισσαῖοι μεγαλοφώνως ἤριζον πρὸς τοὺς ὀπαδοὺς τῶν Σαδδουκαίων, ἡ δὲ γενικὴ ὄψις τοῦ ἱεροῦ τόπου ἦτο μᾶλλον ἐντευκτήριον μαινομένων ἀνθρώπων.

Ὁ πατὴρ τοῦ Παιδίου κατηυθύνθη πρὸς μίαν τῶν ἐξωτερικῶν στοῶν, ὅπου ἐπωλοῦντο τὰ σφάγια, ἠγόρασεν ἓν ὡραῖον κατάλευκον ἀρνίον καὶ μετὰ ταῦτα εἰσῆλθε διὰ τῆς Ὡραίας λεγομένης Πύλης εἰς τὴν ἐσωτερικὴν αὐλήν, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Παιδίου, ἐνῷ ἡ Μήτηρ του ἐπερίμενεν εἰς τὴν αὐλὴν τῶν

γυναικῶν, διότι αἱ γυναῖκες δὲν εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ προχωρήσουν πλησιέστερον πρὸς τὸν Ναόν. Τὸ Παιδίον ὅμως, «Υἱὸς» πλέον «τῆς Διαθήκης» κατὰ τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον, ἠκολούθησε τὸν πατέρα του μέχρι τῆς Αὐλῆς τῶν Ἱερέων, ὅπου παρέδωκαν τὸ ἀρνίον εἴς τινα ἱερέα, ὅστις τὸ μετέφερεν εἰς τὸν ἐν τῷ μέσῳ τῆς αὐλῆς μεγάλον λίθινον βωμὸν διὰ νὰ σφαγῇ καὶ θυσιασθῇ. Τόσος ὅμως ἦτο ὁ συνωστισμὸς τριγύρω τοῦ βωμοῦ, ὥστε τὸ παιδίον δὲν ἠδυνήθη νὰ ἴδῃ τί συνέβη. Εἶδε μόνον ρύακας αἵματος νὰ ρέουν ἀπὸ τὴν βάσιν τοῦ Βωμοῦ καὶ μετὰ ἀρκετὴν ὥραν ὁ αὐτὸς ἱερεὺς τοὺς ἔφερε τὸ σῶμα τοῦ ἀρνίου, σφαγμένον καὶ γδαρμένον ἕτοιμον διὰ νὰ χρησιμεύσῃ διὰ τὸ πασχαλινὸν Δεῖπνον.

— «Αὐτὸ εἶναι τὸ ἀρνί μας;» εἶπε μὲ ἀπορίαν τὸ Παιδίον.

Ὁ πατήρ του ἔκαμε νεῦμα, ὅτι αὐτὸ ἦτο, καὶ τὸ ἐφόρτωσεν εἰς τὸν ὦμόν του διὰ νὰ ἀναχωρήσουν.

— «Μὰ ἦτο τόσον ὡραῖον ἀρνάκι. Ἦτον ἀνάγκη νὰ ἀποθάνῃ δι' ἡμᾶς;».

— «Βεβαίως ἦτο ἀνάγκη νὰ σφαγῇ σήμερον», εἶπεν ὁ πατήρ του, «διὰ νὰ ἑορτάσωμεν ἀπόψε τὸ Πάσχα. Αὐτὸ διατάσσει ὁ Νόμος τοῦ Μωϋσέως».

— Ναί' ἀλλὰ διατί τόσα ἀρνία νὰ σφάζωνται. Δὲν ἦτον ἀρκετὸν νὰ σφαγῇ ἕνα ἀρνὶ δι' ὅλους;».

Ἐπέστρεψαν νὰ παραλάβουν τὴν Μητέρα του ἀπὸ τὴν αὐλὴν τῶν Γυναικῶν, ἀλλὰ τὸ Παιδίον δὲν ἐφαίνετο πλέον εὐδιάθετον ὡς πρότερον. Ἦτο σύννουν καὶ δὲν ὡμίλει, ὡς νὰ τῷ εἶχεν ἀφήσει ἐντύπωσιν θλιβερὰν ἡ σφαγὴ τοῦ ἀρνίου.

Τὴν αὐτὴν νύκτα εἰς τὸ φῶς τῆς πανσελήνου ἔφαγαν τὸ Πασχαλινὸν Δεῖπνον ὄρθιοι, ἔχοντες τὰς ὀσφύας των ἐζωσμένας, ὡς νὰ ἦσαν ἕτοιμοι νὰ ἐκκινήσουν εἰς ὁδοιπορίαν, εἰς μνήμην τῆς φυγῆς τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον. Δὲν ἔλειπε τίποτε ἀπὸ τὰ διατεταγμένα διὰ τὴν ἀναμνηστικὴν αὐτὴν τελετὴν τοῦ δείπνου—οὔτε τὸ ψητὸν ἀρνήσιον κρέας, οὔτε τὰ πικρὰ χόρτα, οὔτε ὁ ἄζυμος ἄρτος, οὔτε τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου, τὸ ὁποῖον τετράκις ἔκαμε τὸν κύκλον τῆς τραπέζης, ἀπὸ χεῖρα εἰς χεῖρα. Κατὰ δὲ τὴν διάρκειαν τοῦ Δείπνου, ἔψαλαν διαφόρους ψαλμούς, εἰς τὸ τέλος δὲ τὸν Ὕμνον τῆς Ἀπολυτρώσεως.

Μετὰ τοῦτο τὸ Παιδίον ἐτυλίχθη μὲ τὸν κυανόλευκόν του μανδύαν καὶ ἀπεκοιμήθη εὐτυχές, διότι ἦτο πλέον καθ' ὅλα «Υἱὸς τοῦ Ἰσραήλ», ἀλλὰ καὶ μὲ ἐνδόμυχον λύπην διὰ τὴν σφαγὴν τόσων χιλιάδων μικρῶν ἀθῴων ἀρνίων. Δὲν ὑπῆρχεν ἆρά γε κανεὶς ἄλλος τρόπος εὐπρόσδεκτος εἰς τὸν Θεόν, διὰ νὰ ἑορτασθῇ τὸ Πάσχα;

(Ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ)

ΠΟΙΚΙΛΑ

— ***Ἡ συμμετοχὴ τῆς ὀργανώσεως «Ζωὴ καὶ Ἐργασία»*** εἰς τὴν Ἔκθεσιν τοῦ Τύπου. Τὸ τμῆμα Τύπου τῆς ὀργανώσεως «Ζωὴ καὶ Ἐργασία» συνῆλθεν ἐν Γενεύῃ ἐσχάτως πρὸς μελέτην τῆς ἐπιδράσεως τοῦ Τύπου εἰς τὰ ἀφορῶντα τὴν ὀργάνωσιν ζητήματα. Ἐξήτασε τὰς καλλιτέρος μεθόδους διὰ τῶν ὁποίων δύναντας νὰ ἐπιδράσωσιν εἰς ὅσον οἷόν τε εὐρύτερον κύκλον, αἱ ἀρχαὶ τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς εἰς ἐργασίας, καὶ κατέληξεν εἰς τὰ συμπέρασμα ὅτι προσφορώτατον πρὸς τοῦτο ὄργανον εἶναι ὁ Τύπος. Ἀπεφασίσθη νὰ γίνῃ ἔκκλησις πρὸς τὸν παγκόσμιον Χριστιανικὸν Τύπον, ὅπως λάβῃ μέρος εἰς τὴν προετοιμαζομένην ἐν Κολωνίᾳ Ἔκθεσιν τοῦ Τύπου. Ἐλπίζονται δὲ ἀποτελέσματα ἱκανοποιητηκὰ ἐκ τῆς ὁμαδικῆς ταύτης ἐμφανίσεως, ἐπὶ τῷ σκοπῷ νέου καὶ σωτηρίου προσανατολισμοῦ τῆς ἀνθρωπότητος.

— Κατ' Ἀπρίλιον τοῦ ἔτους τούτου ἐπανηγυρίσθη ἐν Βεδφόρδῃ τῆς Ἀγγλίας ἡ τριακοσιοστὴ ἐπετηρὶς τοῦ θανάτου τοῦ Ἰωάννου Βουνιάνου, συγγραφέως τῆς θρησκευτικῆς Ἀλληγορίας ***«Ὁ Χριστιανὸς Ἀποδημητής»***, ἥτις μεταφρασθεῖσα εἰς 14 γλώσσας ἐπέδρασεν εἰς τὴν πνευματικὴν ζωὴν μυριάδων, ὅπως οὐδὲν ἴσως ἄλλο βιβλίον ἐκτὸς τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς. Εἰς τιμὴν τοῦ ποτὲ δεδιωγμένου διὰ τὰς θρησκευτικάς του πεποιθήσεις καὶ δώδεκα ὅλα ἔτη ἐν ταῖς φιλακαῖς τῆς Βεδφόρδης κρατηθέντος Βουνιάνου, ἐστήθη, δαπάναις τοῦ Δουκὸς τῆς Βεδφόρδης, ἀνδριὰς τοῦ συγγραφέως.

— ***Ἡ νέα Βιβλιοθήκη τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Λουβαὶν*** ἐν Βελγίῳ, ἥτις, ὡς γνωστόν, ἐκάη κατὰ τὴν Γερμανικὴν κατάληψιν τῆς πόλεως κατὰ τὸν παγκόσμιον πόλεμον, ἀνηγέρθη ἐκ νέου διὰ λαϊκοῦ ἐράνου ἐνεργηθέντος ἐν Ἀμερικῇ. Τὸ νέον κτίριον ἐσχεδιάσθη ὑπὸ Ἀπερικανοῦ ἀρχιτέκτονος, ὅστις εἰς τὸ σχέδιον ἔθεσεν ἐπὶ τῆς κυρίας προσόψεως τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν: «Γερμανικῇ μανίᾳ καταστραφεῖσα, Ἀμερικανικῇ γενναιοδωρίᾳ ἀποκατασταθεῖσα». Ὅταν ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ τοποθετηθῇ ἡ πλάξ, ἥτις ἔφερε τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην, ὁ πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Λουβαίν, Ρωμαιοκαθολικὸς ἀρχιεπίσκοπος Λαδὲζ ἀντετάχθη εἰς τὴν τοποθέτησιν, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἡ τοιαύτη ἐπιγραφή, τιθεμένη τώρα 10 ἔτη μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ παγκοσμίου πολέμου θὰ διῃώνιζε τὰ ἐκ τοῦ πολέμου γεννηθέντα διεθνῆ μίση, ἐνῷ ὁ κόσμος ἔχει ἀνάγκην νὰ λησμονήσῃ τὰ τοιαῦτα καὶ νὰ ζήσῃ μὲ τὸ πνεῦμα τῆς εἰρήνης. Ἐκ τῆς ἀρνήσεως ταύτης τοῦ πρυτάνεως ἠγέρθη μέγας ἀναβρασμός· οἱ φοιτηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου διῃρέθησαν εἰς δύο ἀντίθετα στρατόπεδα, οἱ μὲν ὑπέρ, οἱ δὲ κατὰ τῆς εἰρημένης ἐπιγραφῆς. Ἐπὶ τέλους ὁ βασιλεὺς τοῦ Βελγίου Ἀλβέρτος ἔλυσε τὸ ζήτημα ἀποφανθεὶς κατὰ τῆς ἐπιγραφῆς, ἐπισπάσας διὰ τῆς ἱπποτικῆς ταύτης ἀποφάσεώς του τὸν θαυμασμὸν καὶ τὸν ἔπαινον ὅλου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου. Τὰ ἐγκαίνια τῆς νέας Βιβλιοθήκης ἐτελέσθησαν τὴν 4ην Ἰουλίου ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ πρεσβευτοῦ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ὅστις παρέδωκε πανηγυρικῶς εἰς τὸν πρύτανιν τοῦ Πανεπιστημίου τὴν χρυσῆν κλεῖδα τῆς νέας Βιβλιοθήκης. Ὡς γνωστόν, καὶ ἡ Ἑλλὰς προσέφερεν εἰς τὴν νέαν ταύτην Βιβλιοθήκην, ὡς δεῖγμα τῆς πνευματικῆς αὐτῆς ἀλληλεγγύης, ἓν ἄγαλμα τῆς Θέμιδος ἀντίγραφον τοῦ ἐν τῷ Μουσείῳ Ἀθηνῶν ἀγάλματος, λαξευθὲν ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ Ἕλληνος γλύπτου Δημητριάδου.